

Un any sense veure'ns

PRESOS I EXILIATS S'ESCRIUEN

SUMARI

- Carles Puigdemont
P. 4 a Jordi Cuixart
- Jordi Cuixart
P. 6 a Meritxell Serret
- Meritxell Serret
P. 8 a Tamara Carrasco
- Tamara Carrasco
P. 10 a Oriol Junqueras
- Oriol Junqueras
P. 12 a Carme Forcadell
- Carme Forcadell
P. 14 a Lluís Puig
- Lluís Puig
P. 16 a Dolors Bassa
- Dolors Bassa
P. 17 a Valtònyc
- Valtònyc
P. 19 a Jordi Sánchez
- Jordi Sánchez
P. 20 a Clara Ponsatí
- Clara Ponsatí
P. 23 a Joaquim Forn
- Joaquim Forn
P. 25 a Toni Comín
- Toni Comín
P. 27 a Josep Rull
- Josep Rull
P. 32 a Marta Rovira
- Marta Rovira
P. 35 a Jordi Turull
- Jordi Turull
P. 37 a Anna Gabriel
- Anna Gabriel
P. 40 a Adrià Carrasco
- Adrià Carrasco
P. 42 a Raül Romeva
- Raül Romeva
P. 44 a Carles Puigdemont
- Cent cinquanta-vuit
P. 46 Cartes per la Llibertat

* CRÈDITS

Producció i redacció:

Txell Partal

Gràfics presos i exiliats:

Jordi Calvís

Disseny i maquetació:

Laura Gállego Marfà

UN ANYS SENSE VEURE'NS. PRESOS I EXILIATS S'ESCRIUEN

Els presos i els exiliats s'escriuen. Fa un any que no es veuen i es comuniquen entre ells amb cartes, aquestes lletres que s'han convertit en pilar fonamental del nostre país. Ens han servit per a comunicar-nos amb els presos i exiliats i han ajudat a suportar la repressió en més bones condicions.

Gràcies a les cartes, no han aconseguit de silenciar els presos i els exiliats han tingut ales. Avui publiquem aquestes dinou cartes que s'escriuen mútuament i que van més enllà: serveixen perquè parlin entre ells de records, de vivències, d'anècdotes..., però també per a explicar-se com estan i debatre sobre la manera com s'ha d'encarar el futur.

Són lletres d'un gran valor polític i alhora d'una gran potència humana. Amb cadascuna els podem conèixer una mica millor. I hi podem descobrir situacions desconegudes. Sabrem, per exemple, que Tamara Carrasco i Oriol Junqueras han estat veïns tota la vida tot i que ara ni l'una ni l'altre no poden tornar a casa, a Sant Vicenç dels Horts; tot per haver defensat la llibertat. O bé que la Carme Forcadell ha decidit de donar un sentit als seus dies de presó, ajudant les preses que conviuen amb ella a apoderar-se. 'M'he unit a les preses per guanyar petites batalles', diu l'ex-presidenta del parlament en una carta a Lluís Puig.

En aquestes lletres també hi ha política. Política amb majúscules, per a mirar al present, però sobretot per a encarar al futur. Marta Rovira fa una crida als partits perquè s'escoltin, com tantes vegades van fer ella i Jordi Turull durant els dos anys que va durar Junts pel Sí. Una idea que Turull comparteix amb Anna Gabriel, quan li diu: 'Cal que l'exili i la presó anem a l'una.'

Ponsatí reclama als seus companys: 'Cal que deixem de posar el punt de mira en allò que

ens passa a nosaltres com a persones, i el posem en el país, en la república que volem construir i que hem de construir.' Una idea compartida per Adrià Carrasco, que explica a Romeva com hauria de ser aquell país que hem de construir perquè tot això que viuen hagi valgut la pena. I, alhora, Romeva fa una crida ciutadana a no plorar els presos i exiliats, sinó a reivindicar-los.

Enmig de les paraules, també descobrim tendresa i estima. El president Puigdemont diu a Jordi Cuixart: 'Et trobo a faltar, però et noto present i a prop'. I Lluís Puig confessa a Dolors Bassa que s'ha quedat un bocí d'ella per a ell tot sol. Puig recorda aquelles hores que va compartir amb Bassa i Forn a Brussel·les per decidir si tornaven o restaven a Bèlgica. Són unes hores que també recorda Joaquim Forn a la seva carta.

Així mateix, aquestes lletres són una avinentesa perquè alguns es comuniquin per primera vegada, com és el cas de Dolors Bassa amb Valtònyc i Adrià Carrasco amb Raül Romeva. Tots amb una idea clara: les seves causes es trobaran al final al Tribunal de Drets Humans.

Al'abril, VilaWeb va decidir d'unir-se a la força de les cartes. Vam entendre que no podia ser que tinguéssim el govern legítim a l'exili o a la presó i que aquesta injustícia no es plasmés cada dia al diari. Volíem contribuir a evitar que es normalitzés aquesta situació injusta. I, vam pensar que la millor manera de fer-ho era

comptar amb les persones que els coneixien de debò, que hi tenien una relació directa. És així com va començar el projecte 'Cartes per la llibertat'. Amb un objectiu clar: recordar qui són els presos i exiliats i explicar-ne la trajectòria cívica. Amb aquest centenar de lletres, hem pogut conèixer-los com a persones i saber-ne coses, més enllà dels grans titulars.

—

Les cartes ens han permès d'humanitzar els polítics que a vegades havíem mirat amb recel o distància. Moltes ens han colpit, com la que va escriure Meritxell Borràs a Dolors Bassa, en què li explicava com n'era, de dur, tenir la seva companya i amiga de cel·la una altra vegada empresonada. Unes altres han estat emocionants, com la carta que va escriure la filla de Jordi Sánchez al seu pare un any després de l'empresonament. Era amor convertit en paraules. Com ho era igualment la carta de Sílvia Bel al seu estimat amic Toni Comín. Però també hi ha hagut cartes reivindicatives, com la d'Albano-Dante Fachin donant la mà a Jordi Turull, qui fins aquell moment havia estat contrincant polític: 'Mentre ens separi el mur de l'autoritarisme i el desvergonyiment, jo sóc al teu costat', deia Fachin. Fins i tot, unes certes lletres han esdevingut gests polítics. La carta d'Ibarretxe a Puigdemont va ser notícia a molts diaris. Era el seu primer suport públic. I algunes han servit per a fer una mica de teràpia col·lectiva. Salvador Cardús deia: 'No puc deixar de sentir-me culpable del teu empresonament', i aquell dia molts ens sentíem identificats amb les seves paraules. Però les cartes no han anat tan sols en una direcció. També n'hem tingudes dels presos i exiliats. Ponsatí tenia la necessitat d'escriure a Dolors Bassa, i Bassa ens va fer arribar l'última carta que havia escrit a la cel·la d'Alcalá Meco abans de ser traslladada a Catalunya. Raül Romeva ha contestat a cadascuna de les cartes que li hem fet arribar i ho ha volgut fer públicament. I Jordi Cuixart va voler escriure a Carme Forcadell i Dolors Bassa per recordar-los que no les oblidem.

—

De primer, les lletres anaven adreçades als setze polítics catalans a l'exili o a la presó, però de seguida vam haver d'afegir-hi, per desgràcia, més represaliats. Amb la detenció de Tamara Carrasco i la desaparició d'Adrià Carrasco, els vam unir al projecte. I, finalment, amb l'exili del raper Valtònyc, vam decidir que

tampoc no podíem callar davant aquesta nova injustícia. D'ací van sorgir més cartes úniques. Quan Tamara Carrasco encara era detinguda, Mireia Boya ja li va escriure: 'Des d'ahir que no em trec el teu nom del cap.' Després hem sabut que aquella carta va ser molt important per a totes dues. I quan encara no sabíem ni quina cara feia l'Adri, Tamara Carrasco li va voler escriure: 'Et prometo que arribarà un dia que ens podrem abraçar amb total llibertat.' Avui, aquest dia sembla més a prop.

—

En total, hem publicat 158 cartes, més aquestes dinou que teniu a les mans. I per arribar fins ací hem d'agrir l'ajut de molta gent.

—

Hem de donar les gràcies a tots dinou presos i exiliats per haver-hi volgut participar, per haver-se obert, per haver-nos emocionat, per haver parlat clar de política i del país. I també per haver fet seu aquest projecte.

—

Cal explicar que tot plegat ha estat possible gràcies a l'Associació pels Drets Civils, mitjançant la qual vam fer-lo arribar a les presons i a l'exili. I precisament ells van ser els encarregats de fer el sorteig que ha acabat decidint a qui tocava d'escriure cadascú. Per això, VilaWeb agraeix la col·laboració inestimable dels familiars dels presos i exiliats. Durant tot aquest temps, han estat els nostres còmplices, sempre proposant idees i demostrant una gran estima pel projecte. Són unes famílies fantàstiques. Els hem de donar les gràcies per la seva implicació, especialment a Alba Puig. Sense ella, això no hauria estat possible.

—

També cal donar les gràcies a aquest centenar de persones que es va atrevir a afegir-s'hi i a escriure les lletres. No era fàcil, i encara menys de manera pública. Per això, milions de gràcies als qui van dir que sí, però també als qui ho van provar, encara que finalment no s'hi veiessin amb cor.

—

Pensem que és el moment de posar punt final a la iniciativa i ens agrada fer-ho amb aquestes dinou cartes. Res no ens faria més il·lusió que no haver-ne de bastir cap més, perquè això voldria dir que els presos i exiliats són lliures. Però, al moment de cloure aquest projecte, ens comprometem a fer-ne tants com calgui fins que ells puguin tornar a casa. ■

'ET TROBO A FALTAR, PERÒ ET NOTO PRESENT I A PROP'

CARTA DEL PRESIDENT **CARLES PUIGDEMONT** A **JORDI CUIXART**

Carles Puigdemont és a l'exili d'ençà del 30 d'octubre de 2017

Estimat Jordi,

Quan tu i en Jordi Sánchez vaau ser citats a declarar, tots sabíem que l'estat havia decidit d'engegar la maquinària repressora amb un nivell i una voracitat mai vistos a casa nostra d'ençà la mort del dictador. Per bé que no en sabíem els detalls, sabíem del cert que aquella pulsio no tenia límits i que ens tocava a nosaltres de posar-hi la responsabilitat que no hi posaven els dirigents espanyols, perquè l'embogiment els ho impedia. Allà on ells posen violència i repressió, nosaltres hi havíem de posar pau i esperança. Tu has assumit sempre aquesta responsabilitat, amb la consciència i la convicció que només hi ha recorregut si agafem aquest camí i si ens donem la mà per sobreposar-nos a les dificultats, les allaus i les trampes que hi anirem trobant. I, a mesura que passin els anys, més gent prendrà consciència de l'enorme valor de l'esforç per a prevenir que un conflicte polític desencadenés una confrontació tal com la volia l'estat. Dissortadament, la decadència del règim del 78 ha fet que aquests esforços hagin servit per a justificar el teu empresonament i el de la resta de companys, i que els responsables de la violència i la repressió tinguin seient al Consell d'Estat i rebin condecoracions i elogis dels qui paradoxalment haurien de garantir-vos un judici just.

Però, de la mateixa manera que érem conscients de l'estratègia de la venjança desfermada per un estat descontrolat i fanatitzat, on des del rei fins als mitjans de comunicació, passant per la justícia, han perdut tota noció de neutralitat, també estàvem convençuts de la resiliència de la gent i la fortalesa de les raons compartides amb milions de persones agermanades per moltes causes també compartides. I, essent una de les primeres dianes de la repressió, tu vas entendre de seguida el lideratge que et corresponia d'exercir com a persona i com a president d'Òmnium. Gràcies a aquest lideratge, gràcies a

Essent una de les primeres dianes de la repressió, tu vas entendre de seguida el lideratge que et corresponia d'exercir com a persona i com a president d'Òmnium

Cal paciència, perseverança i persistència, si ens volem tornar a abraçar com a ciutadans lliures

la manera com has decidit de mantenir la posició enmig de les dificultats que representa estar empresonat, avui mantenim esperança i confiança.

No t'ha agradat mai de mirar-te les coses de la barrera estant, ni de ficar-te en la bardissa per viure de l'"anar passant". T'he de dir que et trobo a faltar, però que també et noto present i a prop. Trobo a faltar l'intercanvi fluid d'opinions i anàlisis, el debat sobre les preocupacions i les oportunitats. Trobo a faltar la relació personal que havíem establert, l'agilitat i la facilitat amb què ens podíem posar d'acord o exposar lleialment les discrepàncies... Però també et reconec a prop en els missatges que fas arribar perquè la teva veu arribi lluny i lliure, i la teva autoritat moral per a reclamar sobretot que no ens desviem ni de l'objectiu final ni de la manera que tenim d'arribar-hi. Si l'estat vol posar fi a la nostra llibertat de decidir el futur de Catalunya, nosaltres no ens la deixarem prendre. El judici no tan solament ha de posar al descobert el muntatge que han construït, sinó que serà una ocasió per a denunciar al món unes pràctiques totalment inacceptables a la Unió Europea, on es compleixen els requisits de les millors democràcies europees.

Sé que per dins d'un mateix les coses no són tan planes com semblen a fora. En l'ordre personal, la injustícia de la situació es multiplica i afecta éssers que ens estimem i que han de suportar les conseqüències de la repressió i la venjança. Recordo la il·lusió amb què em vas explicar el naixement del teu fill. És una il·lusió que dura tota la vida, que ningú no et podrà prendre mai. I, malgrat la tristesa i el dolor de la situació, ens ensenyes amb el teu exemple que no hi ha lloc per a l'odi ni el ressentiment, sinó més fermesa si cal en la defensa de les llibertats fonamentals; que l'experiència personal que podem adquirir l'hem de posar al servei de les generacions futures en forma de dignitat i de defensa insubornable de la democràcia. Sobre aquest patrimoni es poden construir les millors persones.

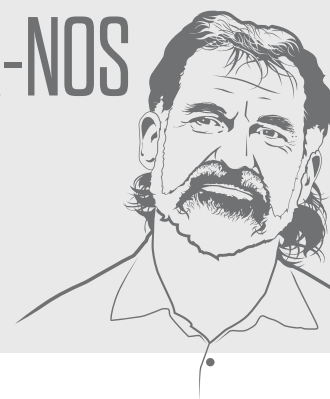
Estimat Jordi, vam començar plegats i continuem plegats perquè ho acabarem plegats. Els processos d'aquesta transcendència demanen una perseverança no apta per a impacients de primera hora. Tampoc per als cíncics que un any després treuen el cap per provar d'explicar una història des de la comoditat de la seva inacció perpètua. Cal paciència, perseverança i persistència, si ens volem tornar a abraçar com a ciutadans lliures: fora de la presó i retornats de l'exili, però sobretot en un país lliure, de dones i homes protegits per la llibertat.

Una abraçada amb esperança.

Carles Puigdemont i Casamajó, 130è president de la Generalitat de Catalunya

'LA REPRESSIÓ QUE IMPEDEIX D'ABRAÇAR-NOS FA QUE ENCARA ESTIGUEM MÉS UNITS'

CARTÀ DE JORDI CUIXART A MERITXELL SERRET

Jordi Cuixart és a la presó d'ençà del 16 d'octubre de 2017

Estimadíssima Meritxell, amiga, enyorada consellera!

La repressió que impedeix d'abraçar-nos fa que encara estiguem més units.

T'escric pensant altra vegada en tot el que us devem, a les dones que lluiteu doblement (i triple!) pel món millor que compartim. Aquest està tan masegat, que diria la Teresa Rebull, que només amb la fermesa de les conviccions i lluny de la testosterona el podrem refer de cap i de nou. Penso molt en tu, Meritxell, també en el Ferran i en la darrera vegada que passejàvem a Palma, fent Països Catalans. I també en la Carme, la Dolors, l'Anna, la Marta i la Clara, i en la Tamara. La repressió busca la divisió, no ho desaprenquem, però també l'oblit, que és tan greu com la divisió.

Recordo quan ens vàrem conèixer fa una colla d'anys, tu al secretariat de l'Assemblea de la Carme i jo a la junta d'òmnium de la Muriel, una escola de vida. Recordo les llargues tardes de reunions, que gairebé es podien mastegar de tan denses com eren, però també plenes de compromís. Farem bé de dir-nos que nosaltres tampoc no vàrem fallar i tampoc no fallarem ara. 'Qui té un perquè podrà superar qualsevol com', com deia Viktor Frankl.

Recordo un vis-a-vis a Soto del Real, quan la Txell m'explicava la determinació amb què totes dues vàreu denunciar davant les Nacions Unides, a Ginebra, la vulneració de drets fonamentals de l'estat espanyol i el sentiment d'autoestima que m'acompanyava.

Estic convençut que afrontarem amb la mateixa actitud els temps que vénen: acusarem aquest estat demofòbic sense renunciar a res de tot allò que hem fet, perquè no demanarem mai permís per exercir els nostres drets civils i polítics. Perquè els representants públics que heu defensat el dret de vot, heu fet una cosa tan digna i noble com complir el programa electoral amb què us vàreu presentar davant la ciutadania.

Recordo un vis-a-vis a Soto del Real,
quan la Txell m'explicava la determinació
amb què totes dues vàreu denunciar
davant les Nacions Unides

Paradoxes de la vida: a la presó o a l'exili
és on més lliures ens sentim, perquè
assumim amb coratge i d'una vegada per
totes el present que ens ha tocat de viure

Ens tenim els uns als altres, i ressonen les paraules del vell Sèneca al dèspota Neró: 'El teu poder radica en la meva por; si jo ja no tinc por, tu ja no tens poder.' Paradoxes de la vida: a la presó o a l'exili és on més lliures ens sentim, perquè assumim amb coratge i d'una vegada per totes el present que ens ha tocat de viure i no renunciem a fer-ho amb plenitud i esperança.

I ho farem a la presó, a l'exili, a les institucions, i al carrer, amb la determinació pacífica de sempre i sense deixar-nos ningú pel camí. Sense retrets i sense renúncies, amb responsabilitat històrica. Cal més rigor, generositat i sentit d'estat que mai per a construir la República de tothom i per a tothom.

La internacionalització d'aquesta causa universal per la justícia, els drets i les llibertats és igualment imprescindible. Estic convençut que la teva tasca al capdavant de la Delegació de la Generalitat a Brussel·les és fonamental. Com ho és la veu i la força que ens transmeten el president Puigdemont, en Toni i en Lluís, la Clara, en Josep i l'Adri.

Enyorada Meritxell, hem après que res no ens podrà robar el somriure. Ho deia John Berger: 'El futur que tant els espanta arribarà. I llavors el que quedarà de nosaltres serà la confiança que hem mantingut en la foscor.'

Amb la tendresa i l'estima de sempre, el teu amic i company de lluites compartides que t'admira,

Jordi Cuixart, president d'Òmnium Cultural

Presó dels Lledoners, 23 d'octubre de 2018

'SOM DUES DE LES MOLTES CARES QUE TÉ EL DAU DE LA REPRESSIÓ'

CARTA DE MERITXELL SERRET A TAMARA CARRASCO

Meritxell Serret és a l'exili d'ençà del 30 d'octubre de 2017

Benvolguda Tamara,

Encara no ens coneixem personalment. Em sap molt greu la situació que t'han imposat, presonera al teu municipi, a casa teva. A mi m'han imposat una altra mena de presó, el món sencer tret de casa meva. Som dues cares de les moltes que té el dau de la repressió, amb què uns quants, en nom de l'estat espanyol, juguen contra l'independentisme i el republicanisme. A les altres cares del dau hi ha la resta de companyes exiliades, preses, encausades i perseguides pel fet d'exercir els drets civils, organitzar un referèndum i defensar la democràcia.

Certament, ens causen dolor. Però és igualment cert que en lloc de debilitar-nos i fer-nos rendir, ens fem més fortes i resilients. Perquè cada dia que passa és més evident que es fa un mal ús i un abús del sistema judicial i de les lleis, al servei d'uns quants que es creuen amos i senyors de tot i de tothom. Són pocs, però poderosos, això sí; controlen ressorts de l'estat, cúpules judicials i de cossos policíacs i militars, partits polítics i mitjans de comunicació, amb el beneplàcit del monarca. Em resulta encara ara difícil d'acceptar la crueltat amb què alguns han decidit de jugar amb tantes vides. Per a què? Poder? Diners? Perquè tinc ben clar que no ho fan pas per defensar els valors de la democràcia, la convivència i la pau de la ciutadania. No és pas amb repressió i violència que es defensen.

Però cada dia som més que ens apoderem per canviar aquesta relació de poder i per assolir una societat més igualitària. Tu ets un exemple d'aquest apoderament i aquesta resiliència. Han volgut esporuguir-te i coaccionar-te, fer-te servir d'exemple del càstig que són capaços d'infligir a qualsevol que gosi insistir a canviar l'*statu quo* de manera pacífica i democràtica. Però en lloc de cedir a la seva repressió t'has erigit en veu de les persones anònimes

Certament, ens causen dolor. Però és igualment cert que en lloc de debilitar-nos i fer-nos rendir, ens fem més fortes i resilients

Creix, reforça't, demostra que lluny d'anul·lar-nos ens estimulen a ser millors

Som dues cares de les moltes que té el dau de la repressió, amb què uns quants, en nom de l'estat espanyol, juguen contra l'independentisme i el republicanisme

Malgrat que alguns ens volen empetitits i tancats en el dolor que ens provoquen, nosaltres els responem amb més generositat i empatia

que persisteixen a reivindicar els drets civils, el d'autodeterminació i la república. T'has fet més forta i has donat força a moltes més.

T'animo a resistir i a persistir. Creix, reforça't, demostra que lluny d'anul·lar-nos ens estimulen a ser millors, a compartir encara més el projecte de fer un país des de les persones i per a les persones, a ser més solidaris amb tothom, vingui d'on vingui, parli com parli, pensi què pensi. Perquè, malgrat que alguns ens volen empetitits i tancats en el dolor que ens provoquen, nosaltres els responem amb més generositat i empatia, amb més fermesa en la defensa de la igualtat i la llibertat. I sabem que, com més persistim, més demòcrates som a l'hora de compartir l'objectiu del canvi per a progressar i fer república.

T'envio una forta abraçada des de Brussel·les, amb el desig que aviat arribi el dia que ens la puguem fer de debò.

Meritxell Serret i Aleu

'ESTIMAT VEÍ, ENS HA TORNAT A TOCAR DE COMPARTIR'

CARTA DE TAMARA CARRASCO A ORIOL JUNQUERAS

Tamara Carrasco és confinada a Viladecans d'ençà del 12 d'abril de 2018

Estimat Oriol,

Fa poc més d'un any que jo anava a dinar el diumenge a casa dels meus pares, a Sant Vicenç dels Horts. I era estrany el dia que no et veia regant les plantes, o amb el nens. Tota la vida compartint carrer, porta per porta. Ara compartim repressió, però sobretot l'esperança d'un món millor. Per a totes, més enllà de projectes polítics. Cada vegada que mirava casa teva em meravellava perquè em portava molts records d'infància. El teu germà, la teva mare, amb ulleres rodones i eterna trena roja. El cotxe de color groc i el seu bon tarannà.

Ara, malauradament, ni l'un ni l'altre no ho podem fer. Tu, tancat als Lledoners; jo, tancada a Viladecans. És injust, sí. Molt injust. Tanmateix, el fet de no haver fet, ni voler fer, cap mal a ningú ens fa lliures. Ens allibera d'aquests murs que ens volen imposar.

També recordo la biblioteca de casa teva, un somni per a qualsevol que estimi els llibres i la cultura. Moltes vegades la teva mare m'hi duia, a fer deures. Aleshores no hi havia Google, ni teníem ordinadors ni mòbils on consultar-ho tot. Els nens li teníem molta estima, a la teva mare, i ella tenia una paciència infinita. Ho recordo perfectament. En canvi, no tinc gaires records de tu, perquè sempre estudiaves.

Estic convençuda que ara, tancat, comparteixes tot el teu saber amb preses i presos que, pel que sigui, no han tingut mai grans oportunitats d'aprendre. Aprendre és estimar i qui ensenya, doncs, ensenya a estimar. Gràcies per fer-ho.

Fa quinze anys que em vaig traslladar a Viladecans. D'ençà d'aleshores que he construït la meua vida aquí. La vida és tan complexa com sorprenent. És curiós de pensar que, essent veïns de tota la vida, i tot i no haver-nos arribat a conèixer mai amb prou profunditat, tots dos pensàvem d'una manera tan semblant i compartíem somnis i lluites.

Cada vegada que mirava casa teva em
meravellava perquè em portava molts
records d'infància

No tan sols multiplicarem els 1-O sinó que
aconseguirem estendre'ls per tot l'estat
en clau de llibertat davant la imposició

Fa poc més d'un any, i tot i haver compartit carrer durant tant de temps, les nostres vides eren totalment diferents. Ara, ni l'un ni l'altre no podem tornar a trepitjar aquell carrer. Ni l'un ni l'altre no podem tornar a casa. Però tard o d'hora ho farem, estigues-ne segur.

Des de l'acció política no violenta, no tan sols serem capaces de construir la República que tant anhelem, sinó que contribuirem decisivament a l'obertura de múltiples fronts democratitzadors arreu de l'estat espanyol. Perquè la nostra llibertat no tindria mai sentit sense la llibertat de la resta de pobles de l'estat. No, la nostra causa no és una causa egoista. La nostra causa és i ha de ser una causa construïda des de la generositat i empatia vers totes aquelles que, per sobre de tot, estimen la vida. Malgrat tots els malgrats.

Recuperarem l'esperit de l'1-O, en què institucions, partits i poble vam anar units, i vam ser capaces de vèncer la repressió de l'estat espanyol. No tan sols multiplicarem els 1-O sinó que aconseguirem estendre'ls per tot l'estat en clau de llibertat davant la imposició.

Em preocupa, i no m'agrada, veure que les diferències entre partits són més importants de vegades que la voluntat del poble. El que tenim davant és molt més gran que qualsevol de nosaltres. És evident que hi ha projectes polítics diferents, i això és més que positiu. Però és tan evident això com que totes hem de fer un sobreesforç de generositat per saber trobar l'estratègia desobedient no-violenta compartida que ens ajudi a assolir els nostres legítims objectius polítics.

Oriol, ens esperen a tots dos a Sant Vicenç.

Espero que ens puguem veure molt aviat i parlar de tot i de res, però en llibertat. 📄

'LES ACUSACIONS QUE PESEN SOBRE TU SÓN UN VIL MUNTATGE'

CARTA D'**ORIOl JUNQUERAS** A **CARME FORCADELL**

Oriol Junqueras és a la presó d'ençà del 2 de novembre de 2017

Estimada Carme,

Ja fa un any que sóc a la presó. Un any, que aviat és dit. Primer, a Estremera. Ara, a Catalunya, als Lledoners, més a prop de casa, dels meus fills, de la gent d'aquest país. Crec haver passat per aquesta carretera que puja per Manresa i s'enfila cap a Solsona moltes vegades. He passejat mil cops pels carrers de Manresa. Conec Sant Joan de Vilatorrada. Hi tinc companys i amics, al Bages. Als Lledoners convisc amb en Raül i la resta de companys empresonats, bona gent. I no hi ha ni un dia que no pensi en tu i la Dolors. Us estimo i us trobo a faltar.

La presó és manifestament injusta. Però en el teu cas em sembla que aquesta injustícia s'accentua. No eres membre del govern del Primer d'Octubre. Eres la presidenta d'un parlament que va defensar sempre i per damunt de tot el diàleg i que en aquella cambra, la cambra que representa la sobirania de catalanes i catalans, hi vas defensar amb fermesa que s'hi ha de poder parlar de tot i debatre sobre tot. I ho vas fer, valenta, des del primer dia, des del principi fins al final. Hi eres sempre, no pas al grat del vent, i lleial, sempre lleial, al país i a la democràcia que entens en tota l'amplitud. Les acusacions que pesen sobre tu fan riure. Un vil muntatge. Una ignomínia.

Has de saber, Carme, que em sento fort, ens sentim forts, cada dia més forts. Probablement la presó serà llarga. Hi estic preparat. I sé que de la presó en sortiré amb el cap ben alt, en sortiré (en sortirem) més fort i estic convençut que l'autoritarisme d'un règim venjatiu en sortirà més afeblit. Nosaltres podrem mirar als ulls a tothom, sense rancúnia. Alguns altres, difícilment ens podran aguantar la mirada.

Sé que sembrem la llavor de la llibertat, Carme. N'estic convençut. I com diu sovint en Raül (quin gran company que és!), si el preu d'aquesta llibertat és la presó, pagarem aquest

Hi haurà un dia que als ulls dels nostres es dibuixarà un somriure etern, el somriure de la llibertat

Tard o d'hora, aquest procés contra la llibertat arribarà al Tribunal Europeu dels Drets Humans

Som el fruit de moltes derrotes, però també som la llavor de totes les victòries

preu, serens. Potser era inevitable que fos així. Potser és tan dolorós com necessari.

Aquests darrers dies, amb en Raül, hem compartit la visita d'en Jordi Basté, d'en Justo Molinero i de la Mònica Terribas. I de molts altres, és clar. I els hem demanat que facin saber a tothom que no ens penedirem mai de tenir set de justícia i fam de llibertat, que la presó no és amable, però que sempre hi pots trobar amabilitat, que estar tancat és dur però que sempre continuarem endavant cívicament i democràticament. Sabem que no tindrem un judici just, però també que, tard o d'hora, aquest procés contra la llibertat arribarà al Tribunal Europeu dels Drets Humans.

A tots els qui ens vénen a veure els demano que visquin la vida per nosaltres i alhora que persisteixin tothora, que allarguin la mà a tots els qui encara dubten, que sedueixin els qui encara no són amb nosaltres. Perquè la llibertat exigeix una gran majoria social, una força imparable davant la formidable aliança conservadora que s'hi oposa i s'hi oposarà amb totes les seves forces.

Hi haurà un dia que als ulls dels nostres es dibuixarà un somriure etern, el somriure de la llibertat, el somriure amb què recordarem els qui ens han precedit i les noves generacions que han d'heretar un país més just i lliure.

Som el fruit de moltes derrotes, però també som la llavor de totes les victòries.

Una immensa abraçada, Carme, fins aviat!

Oriol Junqueras

'M'HE UNIT AMB LES ALTRES PRESES PER GUANYAR PETITES BATALLES'

CARTA DE **CARME FORCADELL** A **LLUÍS PUIG**

Carme Forcadell és a la presó d'ençà del 23 de març de 2018

Hola, amic, com estàs?

No hi ha dia que no dediqui una part dels meus pensaments a tots aquells i aquelles que patiu aquesta repressió indecent. Penso en la injustícia que suposa que tu i tots els qui esteu a l'exili hàgiu d'estar lluny de les persones que estimeu i de la terra per la qual tant de temps heu treballat. És una injustícia, perquè posar urnes i paperetes, obrir col·legis electorals o, com en el meu cas, permetre debats polítics en un parlament democràtic, no poden ser mai delictes. En una democràcia, res de tot això no hauria de ser castigat.

La nostra presó i el vostre exili són dues cares de la mateixa moneda: la de la repressió espanyola. Nosaltres lluitarem contra aquesta repressió i l'afrontarem a l'interior dels murs de formigó de la presó; vosaltres, estic segura que ho fareu d'una manera valenta més enllà de les nostres fronteres. Sigui com sigui, des d'aquí o des d'allà, lluitarem, perquè la rendició no és mai cap opció.

De fet, la nostra presó i el vostre exili ja han servit per a evidenciar que la justícia espanyola és cada vegada menys homologable a la d'altres democràcies veïnes com la d'Alemanya, el Regne Unit, Bèlgica o Suïssa. Mentre nosaltres estem privats de llibertat i ens demanen llargues penes de presó, les justícies dels països on ara residiu tu, en Carles, en Toni, la Meritxell, la Clara, la Marta, l'Adri, l'Anna i en Josep us mantenen lliures i sense mesures cautelars. El contrast fa feredat.

Saps què, Lluís? Faig tant com puc perquè la presó no sigui un temps perdut. No sé quan en sortiré, d'aquí, però, quan ho faci, vull poder mirar enrere i comprovar que aquesta part de la meua vida ha tingut un sentit. Estic envoltada de gent que té valors molt diferents dels meus i probablement, en unes altres condicions, difícilment les nostres vides s'haurien encruat. Però aquí són les meves companyes i intento ajudar-les tant com puc. Ens hem unit per guanyar petites batalles que, encara que des de fora puguin semblar insignificants, aquí

No sé quan en sortiré, d'aquí, però,
quan ho faci, vull poder mirar enrere i
comprovar que aquesta part de la meva
vida ha tingut un sentit

Lluís, fem que la internacionalització
del 'cas català' vagi acompanyada de
la internacionalització de la cultura
catalana

dins són grans victòries. Per exemple, hem aconseguit que la direcció del centre penitenciari ens permeti de pintar un paisatge ben colorit en una paret de formigó grisa i insípida. També hem aconseguit llavors per fer créixer plantes en un tros de terra que, fins ara, era erma. La cosa més important de tot plegat, però, és la lluita que he emprès per fer valer els drets de les dones que hi estem, privades de llibertat. Si el masclisme és vigent a l'exterior, fàcilment et pots imaginar com ho és aquí dins.

Finalment, estimat amic, volia dir-te que espero i desitjo que, des de Bèlgica, continuïs treballant amb la mateixa passió de sempre per tal de promoure la cultura catalana arreu del món. Perquè és amb dedicació i constància de persones com tu que la cultura d'aquest país ha superat moments de gran dificultat i ha pogut arribar fins als nostres dies. Lluís, fem que la internacionalització del 'cas català' vagi acompanyada de la internacionalització de la cultura catalana. Ensenyem al món els tresors culturals que s'amaguen en aquest petit gran país i que ens configuren com a nació. Presumim de cultura arreu del món!

Abans d'acomiar-me, Lluís, et vull dir una darrera cosa: si persistim, guanyarem. Com va dir Martin Luther King Jr, 'guanyarem perquè l'arc de l'univers moral és molt llarg, però al final es decanta cap a la justícia'.

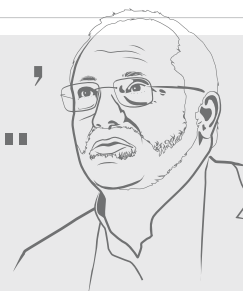
Fins molt aviat, Lluís.

Una abraçada ben forta!

Carme Forcadell i Lluís, presidenta del Parlament de Catalunya

'DE TU, ME N'HE QUEDAT UN BOCÍ PER A MI SOL...'

CARTA DE LLUÍS PUIG A DOLORS BASSA

Lluís Puig és a l'exili d'ençà del 30 d'octubre de 2017

Benvolguda Dolors,

Just ara fa un any que parlàvem amistosament i de manera ben sincera, amb en Quim Forn. Aquelles hores compartides en què tots tres deixàvem que ens anessin desfilant per davant dels nostres pensaments totes les emocions i sentiments que s'abocaven a la ment de manera desendregada i atropellada... Tota la vida passada i futura l'haviem de gestionar prenent unes decisions que, a hores d'ara, encara no podem saber on, quan ni com les enllestirem.

Pensaments sobre la responsabilitat amb els nostres familiars i pensaments sobre el país que continuàvem volent servir... Gairebé segur que era en tu mateixa en qui menys pensaves.

De tu, jo me n'he quedat un bocí per a mi sol.... Feia poc més de quinze dies que jo havia entrat al govern i vàrem seure de costat al concert 'L'Empordà canta Llach', allà a la plaça de Verges. Era el 20 de juliol i tots, artistes i públic, vivíem una nit d'estiu en plena comunió, certificant la validesa de tantes cançons que formen part del nostre repertori comú, d'un grapat de generacions.

Aquella nit en Lluís Llach deia, en acabar: 'L'Estaca pren sentit.' I la Laura Almerich, sempre en segon pla, assentia amb el cap... Sabíem o sospitàvem que ens quedaven unes setmanes d'estiu abans no vingués l'embat final, la violència desfermada del primer d'octubre i la gran resiliència del poble català, que es manté ferm i decidit a fer-se respectar tots els drets que com a ciutadans volem tenir... 'I caminem per poder ser, i volem ser per caminar...'

No puc dir-te gaires més coses que les que aquestes línies traspuen. Et desitjo tones i tones de courage, com aquí ens diuen tots els amics que ens acullen. Sols puc pensar, després de tant manllevar cançons d'en Lluís Llach, que de segur...

«Cal anar endavant
Sense perdre el pas.
Cal que neixin flors a cada instant.»

'LES NOSTRES CAUSES ES TROBARAN AL TRIBUNAL DE DRETS HUMANS'

CARTA DE DOLORS BASSA A VALTÒNYC

Dolors Bassa és a la presó d'ençà del 23 de març de 2017

Benvolgut Josep (Valtònyc):

M'ha agradat que en el sorteig de VilaWeb m'hagi tocat d'escriure't a tu. No ens coneixem de res. Hem compartit poques vivències d'espai i temps, entre altres coses perquè per edat podries ser el meu fill. Et confesso que no havia escoltat les teves cançons fins que no va tenir lloc la teva causa. No per res, sinó perquè no escoltava gaire hip hop. De fet, puc dir que he après a escoltar rapers a la presó, amb alguna companya interna que el té com a estil de música preferit. Però, evidentment, sí que he seguit la teva trajectòria des que uns esdeveniments determinats ens han unit. Parlo de la repressió, clarament. Jo a la presó i tu a l'exili.

Som demòcrates abans que res més, i no entenc com tu pots ser acusat de terrorisme per les lletres de les cançons. Cap de les frases escrites per a cantar no té contingut criminal. Però, a més, en la cultura hip hop aquestes lletres són habituals i en altres països no hi ha pas rapers condemnats. Tu ho deies clarament en una entrevista: 'Tothom pot opinar el que vulgui de la meua música, li pot agradar o no, fins i tot pot queixar-se'n, però no es pot utilitzar la censura de l'estat.' Hi coincideixo plenament. Tu, com a artista, ets el cas més clar de manca de llibertat a l'estat espanyol. No parlem d'independència, no parlem de victimisme... Parlem de repressió, de censura i de persecució ideològica.

Tu i jo sabem que passem una etapa dura de la nostra vida. Coincidim a no poder portar a terme una vida normalitzada; la manca de llibertat, en tota la diversitat com s'expressa a l'exili o a la presó, fa que enyorem allò que més estimem: el nostre entorn. Entorn de família i d'amistats, de costums, d'hàbits i de paisatge propi... Encara que 'la gàbia fos d'or continua essent una gàbia', em va dir un funcionari de la presó, parlant dels exiliats. I és així. De fet, podem dir que la repressió de l'estat espanyol ens ho ha pres tot, tot, fins i tot la por, oi?

Som demòcrates abans que res més,
i no entenc com tu pots ser acusat de
terrorisme per les lletres de les cançons

Jo em sento independentista i
republicana, i la repressió de presó o
d'exili no ens canviarà les conviccions de
ser demòcrates i de respectar els drets

Compartim plenament: el desig del dret
de les llibertats individuals i col·lectives,
el dret de llibertat d'expressió, el de
llibertat ideològica i fins i tot el dret de
llibertat de dissidència

Rep una gran abraçada groga i lila a
distància, com acabo els milers de cartes
privades que he contestat

Company, hi ha coses que compartim plenament: el desig del dret de les llibertats individuals i col·lectives, el dret de llibertat d'expressió, el de llibertat ideològica i fins i tot el dret de llibertat de dissidència. I això són valors de drets humans, són valors de democràcia i del país que moltes i molts volem per a viure. Per això sóc aquí i tu allà! Jo em sento independentista i republicana, i la repressió de presó o d'exili no ens canviarà les conviccions de ser demòcrates i de respectar els drets; ans al contrari, ens hi referma amb resistència i dignitat.

Desitjaria poder-te veure com més aviat millor, en plena llibertat, a qualsevol lloc de Catalunya o de Mallorca. Una cosa sí que és segura: les nostres causes es trobaran al Tribunal de Drets Humans d'Estrasburg!

Per acabar, rep una gran abraçada groga i lila a distància, com acabo els milers de cartes privades que he contestat i que resumeixen els conceptes de llibertat i feminisme, i amb el pensament que res no serà en va i ens retrobarem per abraçar-nos!

Dolors Bassa i Coll

'AMB TOT EL RESPECTE I ADMIRACIÓ'

CARTA DE VALTÒNYC A JORDI SÀNCHEZ

Josep Valtònc és a l'exili d'ençà del 5 de juliol de 2018

Estimat Jordi,

Sóc en Josep i t'escric des de Brussel·les, on estic exiliat pel fet de cantar, encara que ells en diuen terrorisme.

Amb tot el respecte i admiració per la teva fermesa d'afrontar un procés tan injust amb tanta dignitat, et vull fer arribar que per a mi i per a molts ets exemple. Tant pels qui sabem què és la repressió i com costa de no claudicar davant la maquinària d'un estat que intenta silenciar la lluita per un país més just, com pels qui, com a classe treballadora, saben quanta vida costa un sou i què significa deixar escapar moments i temps amb família i amics. Pots estar tranquil: els teus fills parlen de tu amb orgull i compartiu lluita per la República, sabent que és l'única cosa que ens farà lliures.

Des de fora, intentam explicar arreu d'Europa que l'estat espanyol no respecta els drets fonamentals i ho denunciem de totes les maneres possibles. Justament avui el Tribunal d'Estrasburg ha sentenciat a favor d'Arnaldo Otegi: ha dictaminat que el seu judici no va ser imparcial. No he pogut evitar de pensar en vosaltres: tard o d'hora es demostrarà que sou innocents, però esper que el poble us puguem fer lliures molt abans, per haver fet allò que nosaltres demanàvem i haver practicat la lluita pacífica, que ara és exemple a tot el món.

M'acomiad, però estic a la teva total disposició per si vols bescanviar unes paraules, opinions o anàlisis polítiques quan et faci ganes o ho necessitis. No deixis mai de somriure,

Josep Valtònc

Brussel·les, 6 de novembre de 2018

'LA VOLUNTAT DE LA CIUTADANIA S'ACABARÀ IMPOSANT, TARD O D'HORA'

CARTA DE JORDI SÀNCHEZ A CLARA PONSATÍ

Jordi Sánchez és a la presó d'ençà del 16 d'octubre de 2017

Estimada Clara,

Quan vaig saber que havies acceptat de ser membre del govern Puigdemont, a començament de juliol del 2017 i menys de tres mesos abans del referèndum d'autodeterminació, vaig saber que si depenia de tu cap escola ni institut no seria obstacle per a garantir l'èxit del primer d'octubre. Tu i jo no feia pas tant que ens coneixíem. Crec que no va ser fins els primers mesos del 2016 que vàrem dir-nos les primeres paraules, arran de la nostra elecció com a membres del secretariat de l'ANC. Malgrat que les teves obligacions professionals a la universitat escocesa de Saint Andrews no et van deixar assistir tant com hauries volgut a les reunions del secretariat de l'Assemblea, quan venies no passaves desapercebuda. Les teves intervencions eren sempre directes, gens barroques i amb una gran exigència de coherència i racionalitat. Anaves de cara a barraca i sense gaires miraments.

Recordo converses sobre les virtuts que la convocatòria del referèndum d'autodeterminació podria tenir per a desencallar el procés. Converses tingudes en moments en què molta gent no compartia –i, de fet, criticava obertament– que la convocatòria d'un referèndum podia ser un dels actes més importants, políticament parlant, en la història contemporània del nostre país. En aquell moment costava de saber amb certesa quin era el camí polític pel qual havíem de continuar transitant i en què les gesticulacions sempre s'acabaven imposant, molt per damunt de l'anàlisi política. En aquelles converses dibuixàvem el referèndum com a revulsiu i no podíem –ni volíem– amagar una certa frustració arran de la situació política protagonitzada per la rivalitat dels partits, sovint més preocupats a accentuar les diferències que no pas a donar valor a les confluències, i on les divisions entre formacions polítiques ens afeblien.

Tot això t'ho dic perquè ara podríem tornar a identificar, entre els nostres, actituds i situacions similars. Malgrat que ens hem dit col·lectivament que després del primer d'octubre res no és ni serà igual al passat (l'exili i la presó també ens ho recorden

Serem allò que vulguem ser
col·lectivament. I si els lideratges polítics
no responen a aquesta voluntat ciutadana
no dubtis que en vindran de nous

Aquesta és la nostra esperança i això ens
serveix per a afirmar sense embuts que la
nostra causa nacional va lligada a la causa
de la democràcia

cada dia), tu i jo sabem que molts dels problemes que ens afeblen abans continuen essent ben presents i ens continuen afeblint. Però també sabem que la força de la ciutadania, si s'ho proposa, pot capgirar la situació.

Serem allò que vulguem ser col·lectivament. I si els lideratges polítics no responen a aquesta voluntat ciutadana no dubtis que en vindran de nous. La qüestió està a saber quina és la determinació ciutadana i quines vies troba aquesta voluntat per a expressar-se i per a resoldre d'una vegada el conflicte polític que ens ocupa i a conseqüència del qual et manté a tu a l'exili i a mi a la presó. Els lideratges interpreten la voluntat existent i també l'orienten, la perfilen però no la determinen. De vegades la voluntat ciutadana s'expressa malgrat els lideratges i els supera o els arracona. Durant el procés hem vist més d'una vegada com els dirigents polítics i els partits han hagut d'adaptar-se a les demandes ciutadanes i no han pogut fer l'orni. Aquesta és la força i la virtut de la democràcia, no exempta de riscos, certament.

La democràcia, per imperfecta que sigui, permet de creure que la voluntat de la ciutadania s'acabarà imposant, tard o d'hora. Aquesta és la nostra esperança i això ens serveix per a afirmar sense embuts que la nostra causa nacional va lligada a la causa de la democràcia. I que la guanyarem si és la voluntat de la majoria. I, com dos anys enrere, mantinc sense embuts que l'exigència del referèndum és l'opció democràticament indiscutible, però també la que més ens reforça en la construcció d'aquesta majoria social que acabarà tombant les resistències que avui expressa l'estat espanyol.

Clara, tu i jo sabem que exili i presó no són la nostra mordassa. I, molt menys, com els poders de l'estat pretenien, la nostra desfeta

Hem resistit els pitjors dotze mesos de la història de Catalunya d'aquests últims quaranta anys

Clara, tu i jo sabem que exili i presó no són la nostra mordassa. I, molt menys, com els poders de l'estat pretenien, la nostra desfeta. Però és evident que ens han fet mal i que aquest dolor causa desconcert. Encara avui, un any després d'aquell octubre de 2017, el desconcert és visible. Sé que això neguiteja. A mi també, no t'ho puc pas amagar. Però hem de tenir la capacitat d'entendre que fins a cert punt aquesta desorientació és el cost mínim que en podem esperar després de la violència i la repressió que l'estat espanyol aplica contra nosaltres.

Sóc optimista, de debò. Hem resistit els pitjors dotze mesos de la història de Catalunya d'aquests últims quaranta anys. És l'ofensiva més forta i coordinada dels poders de l'estat en tota la seva història d'ençà del començament del constitucionalisme liberal espanyol (1812) específicament contra el sobiranisme. I tot per unes urnes i una determinació democràtica expressada al carrer per la ciutadania i a les institucions per una majoria dels nostres representants elegits legalment i legítimament en unes eleccions.

No sé quan seràs lliure de tornar a Catalunya sense la certesa de ser empresonada, com tampoc no sé quan podré sortir d'aquesta presó en la qual t'escric. No sé quan ens tornarem a veure, però sé dues coses: que ens veurem i que també veurem el nostre país tornant a exercir el dret d'autodeterminació i guanyant definitivament el dret d'esdevenir un estat independent en forma de república.

Mentrestant, gaudeix del verd d'Escòcia. Llum als ulls i força al braç. Amb tota l'estima,

Jordi Sánchez, 9 de novembre del 2018, els Lledoners

'TENIM L'OBLIGACIÓ D'ESCOLTAR NOVES VEUS'

CARTA DE CLARA PONSATÍ A JOAQUIM FORN

Clara Ponsatí és a l'exili d'ençà del 30 d'octubre de 2017

Estimat Quim,

Em costa molt d'escriure cartes als qui sou a la presó, perquè no puc dir gaire res de nou per expressar i compartir la indignació i l'angoixa que em causa el vostre empresonament.

Tu i jo ens coneixem poc. Hem parlat l'un amb l'altre en molt poques ocasions. I és que tant tu com jo vam ser al govern en l'últim tram. En el més complicat. Els últims quatre mesos.

Recordo bé el dia que et vaig conèixer, el mateix dia que vam prendre possessió del càrrec. Era el 14 de juliol de 2017. Tothom s'atansava a felicitar-nos. No entenia res. Tu no ho sé, però jo era molt conscient d'on ens ficàvem. De les conseqüències que tindria tot plegat en les nostres vides. Costava fer bona cara a tantes felicitacions. Si hagués pensat més en els meus havia d'haver dit que no, però no ho vaig poder fer. Veia clar que necessitàvem gent decidida per arribar fins al final i si depenia de mi no m'hi podia negar.

L'altre record que tinc a la ment ja és a Brussel·les. L'última reunió que vam fer junts. Havíem de decidir que fèiem. Jo ho veia molt clar, exili. Tu tenies més dubtes. Finalment vas decidir de tornar. Des de llavors no hem tornat a parlar, però vaig sabent coses de vosaltres a través de gent en comú. M'ha agradat molt llegir el teu llibre. Me'l vaig empassar de cap a cap, d'una tirada. Em va estremir la duresa de la vida entre barrots, però em va agradar compartir les teves vivències i reflexions, i ara potser et conec una mica millor. Un dia m'agradaria seure amb tu i parlar de tot el que hi dius. En tot cas, de moment, haurem d'esperar.

Segur que us ha arribat a la presó que d'ençà del meu exili a Escòcia sóc molt crítica amb la manera com vam actuar

Em va estremir la duresa de la vida entre barrots, però em va agradar compartir les teves vivències i reflexions, i ara potser et conec una mica millor

Cal que deixem de posar el punt de mira en allò que ens passa a nosaltres com a persones, i el posem en el país, en la república que volem construir i que hem de construir

Cal desmuntar les barreres que obstrueixen la nostra vida política per deixar pas a una nova generació, que haurà après dels nostres errors

Només així nosaltres serem lliures. Lliures com a país, però en el nostre cas també com a persones

com a govern aquell octubre. I també sóc crítica amb la manera com actuem ara. Però veig molt clar que tot això que pensem o diguem els presos i els exiliats no és pas la cosa més important. Cal que deixem de posar el punt de mira en allò que ens passa a nosaltres com a persones, i el posem en el país, en la república que volem construir i que hem de construir. I penso que tenim l'obligació d'escoltar noves veus, de promoure que el debat sigui molt més lliure i sorgeixin nous lideratges. No podem ser un tap. Cal desmuntar les barreres que obstrueixen la nostra vida política per deixar pas a una nova generació, que haurà après dels nostres errors. A veure si ells són capaços d'arribar fins on nosaltres no vam poder arribar.

Confio que sí, perquè només així nosaltres serem lliures. Lliures com a país, però en el nostre cas també com a persones.

Una gran abraçada,

Clara

'AQUELLS DIES A BRUSSEL·LES ENS VÀREM CONÈIXER MILLOR'

CARTA DE **JOAQUIM FORN** A **TONI COMÍN**

Joaquim Forn és a la presó d'ençà del 2017

Estimat Toni,

El 2 de novembre va fer un any que una part del govern de Catalunya entrava a la presó i la resta, amb el president Puigdemont al capdavant, començàveu el vostre exili a Bèlgica.

Han passat moltíssimes coses aquest darrer any, però no oblidaré mai els últims dies que vàrem passar junts, primer a Catalunya Nord i després a Brussel·les. Uns dies que ens van permetre de conèixer-nos millor i en què vàrem compartir els nostres neguits sobre el futur que encaràvem.

Sabiem que en pocs dies havíem de prendre una decisió important: tornar a Catalunya i declarar davant l'Audiència, amb les conseqüències que podia tenir, o bé emprendre el camí de l'exili. Recordo que la primera cosa que vàrem acordar va ser que seríem respectuosos amb les decisions que prenguéss cadascú. Recordo també com valoràvem quina era la millor opció per a continuar defensant el camí que havíem emprès l'1-O i quines conseqüències tindrien les nostres decisions per a les famílies. Recordo la teva preocupació pel fet de veure't allunyat de la teva parella i de la teva filla. Aquells dies ens vàrem conèixer millor.

Tinc un altre record teu. És un d'aquells records que ajuden a configurar la imatge, la percepció que tenim de les persones. Érem a la Casa dels Canonges, havíem tingut una reunió de govern en un moment delicat. Quedava poca gent al saló on ens havíem reunit. Aleshores vas seure davant el piano i vas començar a interpretar una música que em va agradar; em vas dir, crec recordar, que era un himne sandinista. Em vas explicar que havies interpretat aquella cançó davant Nelson Mandela, quan havies anat a Sud-àfrica. La veritat és que em vas impressionar com em va impressionar la música.

Com deia, han passat moltes coses d'ençà d'aquells dies que vàrem viure plegats. La més important és que la gent continua

Recordo la teva preocupació pel fet de veure't allunyat de la teva parella i de la teva filla. Aquells dies ens vàrem conèixer millor

Sabem que el judici és una bona oportunitat de denunciar davant el món la injustícia que hem de suportar

El fet important és que les nostres conviccions, el nostre compromís amb la llibertat i la democràcia són més forts que mai

unida, que no ha deixat ni un sol moment de mobilitzar-se, que ha perdut la por i que està determinada a lluitar perquè es compleixi allò que va votar l'1-O.

El fet important és que les nostres conviccions, el nostre compromís amb la llibertat i la democràcia són més forts que mai. Que ni la presó ni l'exili no ens prendran el nostre somni.

Els qui som a la presó estem determinats. Sabem que el judici és una bona oportunitat de denunciar davant el món la injustícia que hem de suportar, de denunciar un estat que vulnera els drets civils i les llibertats ciutadanes. Sabem també que els qui sou a l'exili continuareu denunciant internacionalment la situació que es viu a Catalunya. Que gràcies a la vostra acció davant els tribunals europeus anirem desfent la ignomínia que signifiquen les acusacions de rebel·lió i de sedició i que revertirem aquesta injustícia.

Estic convençut que, tard o d'hora, ens en sortirem i que farem realitat la Catalunya lliure, justa i pròspera que anhelem.

Espero i confio poder-te abraçar ben aviat i desitjo tornar a sentir-te tocar aquella cançó que em va emocionar.

Joaquim Forn i Chiariello

Presó dels Lledoners, 27 d'octubre de 2018

'VIDES PARAL·LELES'

CARTA DE TONI COMÍN A JOSEP RULL

Toni Comín és a l'exili d'ençà del 30 d'octubre de 2017

Molt estimat Josep,

Ara fa tot just un any i pocs dies que ens vam abraçar per darrera vegada, una freda nit de tardor, al sud de l'estat francès. Al cap de pocs dies et tancaven, juntament amb la resta de companys del govern, en una presó de l'estat espanyol que serà ja per sempre el símbol de la seva vergonya. Però que serà, molt més encara, el símbol de la teva, de la vostra dignitat. La de tots els companys i companyes del govern, del parlament i de les entitats civils que durant un any heu fet del vostre empresonament un testimoni de coratge i de compromís amb la llibertat col·lectiva.

Un any d'ignomínia durant el qual hem transitat cada dia del sentiment de ràbia al sentiment d'orgull. Ràbia pel dolor injust i injustificable que vosaltres, però sobretot les vostres famílies, heu hagut de resistir. Orgull de veure-us fermes en les vostres conviccions, defensant la vostra condició de polítics honestos, demòcrates i pacífics, fidels al seu poble.

Pocs dies després del vostre empresonament, tot just arribat a Lovaina, us escrivia això, en nom meu i de la resta de companys i companyes del govern a l'exili:

«**D'entrada**, el nostre primer missatge el volem adreçar a les vostres famílies –els vostres fills, les vostres parelles, els vostres pares i germans, en qui pensem tant des de dijous. En realitat no caldria que els ho diguéssim, però els ho volem dir igualment: tot i el dolor, tot i la ràbia per la injustícia d'aquest empresonament que no respon a cap criteri propi d'un estat de dret, heu de sentir un orgull infinit pel que han fet els vostres pares i les vostres mares. Són valents, són persones bones i honestes, que avui paguen amb presó el fet d'haver estat coherents amb els seus ideals i amb el mandat democràtic que els havien encomanat els ciutadans.

»**Amb alguns** dels consellers avui empresonats, quan encara eren a Brussel·les, vam reflexionar sobre el cost que podia implicar per a les famílies una situació personal que tots vèiem que es podia produir de manera imminent per a

Ara fa tot just un any i pocs dies que ens vam abraçar per darrera vegada, una freda nit de tardor, al sud de l'estat francès

Un any d'ignomínia durant el qual hem transitat cada dia del sentiment de ràbia al sentiment d'orgull

aquells que anessin a declarar. Vam dir que els fills, en les edats de la majoria dels nostres, necessiten més que cap altra cosa la presència quotidiana dels pares i el seu afecte constant. I sabíem que això, la justícia espanyola, pretenia arrabassar-los-ho de manera completament injustificada. Però vam dir que, al mateix temps, aquests fills rebrien dels seus pares o mares un exemple de dignitat i de capacitat de sacrifici –sacrifici per unes idees nobles que tots sempre hem defensat de manera pacífica– que és el millor patrimoni moral que un fill pugui rebre mai. Tots aquests fills que avui a penes poden entendre res sabem que quan siguin adults se sentiran molt privilegiats d'haver tingut uns pares o unes mares tan valents i insubornables.

»**En qualsevol cas**, que tothom tingui clar allò que ens havíem dit entre nosaltres tantes vegades durant aquests mesos: no ens vam ficar en això per ser màrtirs, ens hi vam ficar per ser lliures. I, que ningú no en tingui cap dubte, aconseguirem la nostra llibertat. La nostra llibertat col·lectiva per a fer una societat on els drets de tots –començant pels drets civils i polítics que avui l'estat espanyol vulnera de manera compulsiva a cada pas que fa– siguin plenament garantits.

»**Avui una immensa majoria** dels ciutadans del nostre país clama contra la repressió de la qual sou objecte. Sabem que esteu forts, entre altres coses perquè esteu junts. Esteu junts i estem junts. I junts som molt forts. Junts, siguin quins siguin els obstacles que ens imposin els nostres adversaris, no defallirem mai en el nostre combat pacífic per la llibertat i la justícia.

»**Avui el vostre exemple** és el motor de la determinació de la nostra gent. Una determinació que, com més creix la repressió, més forta és. I, de la mateixa manera que la vostra valentia és l'estímul de la gent per a continuar lluitant, la seva lluita serà la clau que obrirà la porta que us ha de retornar la llibertat que mai no us havia d'haver estat arrabassada.»

Les famílies. Quin testimoni de combat per les llibertats, pels drets civils i polítics, que deixen les nostres famílies! Veure la Meritxell Lluís, la teva dona, al capdavant de l'Associació Catalana dels Drets Civils, igual que la resta de parelles, germans i germanes, fills dels presos i els exiliats, activant la solidaritat de tot un país... és una vivència que no oblidarem mai. D'una banda, no ens ha sorprès gens la força amb què han emprès aquesta tasca. Sabem com són els nostres familiars. Sabíem que no es quedarien quietes ni quietes. Però, de l'altra, és com si, en la nostra intimitat, se'ns hagués despertat una admiració renovada per tots. No han triat aquesta situació ni tampoc el paper que els toca de fer ara i, en canvi, amb quina valentia i amb quanta força interior l'han assumit!

Us pensem cada dia. Però quan et penso a tu, particularment a tu, no puc deixar de recordar el que em va dir la Meritxell, la

Avui el vostre exemple és el motor de la determinació de la nostra gent. Una determinació que, com més creix la repressió, més forta és

Quin testimoni de combat per les llibertats, pels drets civils i polítics, que deixen les nostres famílies!

teva Meritxell, la darrera vegada que vam parlar, fa pocs mesos, aquí a Bèlgica: 'Ja saps com és en Josep. La seva divisa és el vers de l'Espriu. I d'aquí no el mouràs.' El vers de 'Assaig de càntic en el temple' que tens com a piulada fixa al Twitter: 'Ara digueu: "Ens mantindrem fidels per sempre més al servei d'aquest poble."' I quanta raó que té: d'aquí no et mourem. És el vers que et defineix: tu, per sempre més, fidel al servei d'aquest poble.

Nous heu rendit, no t'has rendit. Empresonant-vos a vosaltres, enviant-nos a l'exili a nosaltres, es pensaven que aconseguirien la vostra rendició i la nostra. I, ahora, la rendició de tot un país que fa anys que és tossudament alçat en defensa de la seva llibertat col·lectiva. I han fracassat estrepitosament. No han aconseguit el que buscaven. Perquè vosaltres no heu defallit, nosaltres no hem abandonat. I una majoria dels nostres conciutadans es mantenen dempeus, permanentment mobilitzats, denunciant la repressió d'un estat tristament i covardament autoritari i defensant el seu dret d'autodeterminar-se, al carrer i a les urnes, cada vegada que en tenen ocasió. En aquest sentit, ells ja han perdut i nosaltres anem guanyant.

Algunes vegades he pensat, durant aquests mesos, que la teva vida i la meva són, en alguna mesura, vides paral·leles. Dels anys d'estudiants a l'Autònoma, tu a dret i jo a lletres i a polítiques, et recordo només vagament. Però ens vam conèixer allà, sí, a través d'algun amic o amiga comuns. En canvi, del parlament, de quan érem dos joves diputats, els records són molt més vius. Era durant aquelles legislatures del tripartit, entre el 2003 i el 2010, en què govern i oposició intentàvem fer junts un estatut i desplegar-lo. Fins que el somni federal va quedar ferit de mort per aquella infausta sentència del Tribunal Constitucional de l'any 2010.

Formàvem part de grups parlamentaris diferents, sí, però el respecte, la confiança i la connexió personals ja hi eren. Perquè intentàvem conjurar el gran mal de la política, que és el partidisme convertit en sectarisme. Més enllà de 'l'equip' en què s'enquadrés cadascú, tu sempre vas voler veure la persona que hi havia dins de cada contrincant i crear vincles de lleialtat d'acord amb la seva integritat, i no tan sols amb les seves idees o la seva ideologia. I això, crec, va fer fàcil que ens trobéssim, perquè jo també intentava entendre l'activitat política així. Recordo, a més, que en aquella època patíem, cadascú en el seu espai polític, un problema similar: el d'uns aparells de partit incapaces de viure amb comoditat la manera de fer d'aquells que volíem exercir les nostres responsabilitats institucionals –per modestes que fossin– amb un cert perfil propi i amb una mínima llibertat. Recordo algun dinar compartint aquestes nostres cites amb una gran complicitat.

Eren els anys en què en el faristol del parlament hi havia dues parelles de debat 'oficials', la parella Rull-Nadal, lliurada apassionadament al combat dialèctic sobre les infraestructures

Sabem com són els nostres familiars. Sabíem que no es quedarien quiets. Però, ara, és com si, en la nostra intimitat, se'ns hagués despertat una admiració renovada per tots

No han aconseguit el que buscaven. Perquè vosaltres no heu defallit, nosaltres no hem abandonat. En aquest sentit, ells ja han perdut i nosaltres anem guanyant

del nostre país i, en particular, sobre el nostre sistema de rodalia; i la parella Comín-Fernàndez Teixidó, dedicada amb total vehemència a la discussió sobre les polítiques fiscals de la Generalitat i, molt especialment, sobre l'impost de successions i donacions. Quants debats vàreu protagonitzar tu i el conseller, quants debats vam fer jo i l'ex-conseller, sobre els nostres temes respectius durant aquells anys? Incomputables. I qui ens hauria dit, en aquell moment, que aquells joves diputats, l'un de la majoria i l'altre de l'oposició, es trobarien un dia no tan llunyà compartint la taula del mateix govern. No, no ho hauríem dit.

Però la vida fa tombs insospitats. I ens vam retrobar al govern, sí. Un govern que, des del moment en què vam entrar en aquella sala del Palau de la Generalitat de sostres alts i daurats on cada dimarts es reuneix el consell executiu, sabíem que no seria un govern qualsevol. Recordo haver comentat amb tu, en aquelles primeres setmanes en què ens estrenàvem com a consellers, el sentiment alhora de responsabilitat i de privilegi amb què vivíem el càrrec. I que el teníem per dues raons diferents: pel fet d'estar al govern i, per tant, tenir l'oportunitat de servir la gent del teu país des d'un departament, amb tots els mitjans que això proporciona, i impulsar unes reformes que tant tu com jo hem viscut amb passió; però també pel fet d'arribar al govern no pas en un moment qualsevol, sinó en un moment políticament extraordinari.

Recordo bé un dinar, pocs mesos després del nostre nomenament, en què vam compartir sobretot la una reflexió. Teníem sobre les nostres espatlles, les espatlles del consell executiu, una missió històrica: portar el país a la independència, tot i saber que l'estat espanyol es negava a comportar-se com una democràcia civilitzada, a la manera del Canadà o el Regne Unit. Això ho deia el programa electoral amb què ens havíem presentat a les eleccions i aquesta era la missió que legitimava la nostra pertinença al govern Puigdemont-Junqueras. Només si érem capaços de superar les rivalitats entre partits i fer d'aquell govern una pinya lleial seríem capaços de complir-la. I si no, no. Per això, era bàsic enfortir les confiançaes. Si renunciàvem al partidisme faríem història. Si quèiem en la clàssica competició entre nosaltres, per soterrada que fos, frustraríem una oportunitat única per al nostre país. I ens semblava que la voluntat –i el deure– de fer història podia ser més fort que les pulsions competitives entre forces polítiques que fins aquell moment s'havien disputat, legítimament, l'hegemonia del catalanisme. Com que la independència només la podíem fer junts, per una vegada les lleis de la política ordinària calia que quedessin suspeses. I, vista la transcendència de la missió, ens semblava que això era possible. I, ara, dos anys i mig després d'aquell dinar, vull pensar que en alguna mesura ho vam aconseguir.

'Jove Comín!' ha estat la teva salutació, el teu bon dia, sempre que ens hem vist, durant aquests dos anys, abans de la teva

Formàvem part de grups parlamentaris diferents, sí, però el respecte, la confiança i la connexió personals ja hi eren

Qui ens havia de dir que, tot d'una, Mandela seria no únicament el nostre referent en abstracte, sinó un dels models en què ens hauríem d'inspirar directament per dissenyar la nostra estratègia política

presó i el meu exili. Mentre compartíem moments tan importants per a nosaltres i per al país, moments que no podrem ni voldrem oblidar, no va faltar mai el teu 'Jove Comín!' cada vegada que ens trobàvem, setmana rere setmana, ja fos al govern, al parlament o al carrer. Un 'Jove Comín!' sorneguer i tan tendre alhora, que indefectiblement em feia somriure. Al cap i a la fi només tenim tres anys de diferència, d'aquí ve la ironia de la cosa. I avui somric, encara, cada vegada que hi penso.

I somric també quan recordo aquella conversa, repetida més d'una vegada, sobre Nelson Mandela. Amb una exageració volguda, plena d'humor i d'afecte, em deies: 'Toni, hi ha una cosa que no et perdonaré mai: que hagis conegut personalment en Mandela. Aquest home és el meu gran referent! I no, no, no... tanta enveja no es pot suportar. Aquest privilegi és totalment insultant.' I immediatament després, deixant el to d'hipèrbole de banda, afegies: 'Osti, nano, quina sort! Com t'admiro.'

Qui ens havia de dir que, tot d'una, Mandela seria no únicament el nostre referent en abstracte, sinó un dels models en què ens hauríem d'inspirar directament per dissenyar la nostra estratègia política. No ens havien explicat que formàvem part del club de les democràcies avançades del planeta? I, en canvi, com Mandela, vosaltres, tot i ser homes de pau, sou a la presó per les vostres idees polítiques, que són també les nostres. I, tal com va fer Mandela, hem hagut de fer de la resistència civil no violenta i de la internacionalització el mètode de l'acció política que ens ha de permetre assolir la sortida democràtica que el nostre país mereix. Ens ha ferit que l'Europa dels governs calli davant la repressió grollera de l'estat espanyol, sí... Però l'Europa dels ciutadans calla cada vegada menys. No ho oblidem.

Torno al principi: us pensem cada dia, entre l'horror de saber-vos a la presó i l'orgull de saber-vos més lliures que mai. Sou el mirall en què tot un poble veu reflectida la imatge de la seva dignitat. I no, Jove Rull, el Jove Comín quan diu això no exagera.

Ara fa un any ens abraçàvem fugaçment, al sud de l'estat francès. La pròxima abraçada física serà molt probablement a Catalunya. Voldria que fos molt aviat. I voldria, sobretot, que fos la prova de la nostra plena llibertat, la nostra llibertat personal i col·lectiva, de la teva i la meva, i de la llibertat de tots. Però, en qualsevol cas, de segur que serà una abraçada plena d'amistat i admiració.

Avui, mentrestant, te n'envio una de virtual. El teu company,

Toni Comín i Oliveres

'L'ESPERANÇA ÉS MÉS PODEROSA QUE LA POR'

CARTA DE JOSEP RULL A MARTA ROVIRA

Josep Rull és a la presó d'ençà del 23 de març de 2018

Estimada Marta,

Rafael Campalans va deixar escrit que 'la política és pedagogia'. Ja fa molts anys que ens coneixem. I tinc la convicció que la màxima d'aquell catalanista, d'aquell gran socialista, sempre l'has feta teva, sense matisos, amb plena consciència de què comporta. En les paraules i en els fets.

Junts, hem estat capaços de connectar amb amplíssims sectors del país per incorporar-los, des de sensibilitats ideològiques molt transversals, a la causa de la República. Però per fer-ho calia desplegar arguments molt sòlids. Respecte del què i, des del 2015 –l'any de les eleccions en què Junts pel Sí va obtenir una victòria rotunda al Parlament–, respecte del com. I aquí, aquella diputada vehement i dolça, la secretària general d'ERC i portaveu de JxSí, ha excel·lit a l'hora de formular i executar escenaris plausibles per a avançar i, sobretot, a l'hora d'explicar-los, de fer-los entenedors. Pedagogia, molta pedagogia. Al parlament i al costat de la gent.

Recordo les teves intervencions desenvolupant un argumentari solvent en matèria de dret internacional públic. Vas ser de les primeres a fer-ho. A explicar l'abast de la legitimitat del dret d'autodeterminació. A fer tangible 'el dret d'excepció', pel qual s'empara la convocatòria d'un referèndum no acordat després d'haver-se explorat totes les vies de dret intern, totes les vies d'entesa, de diàleg amb l'estat del qual un territori es vol independitzar. El dret internacional no prohibeix una eventual declaració d'independència proposada des d'una base radicalment democràtica. Tu, juntament amb Jordi Turull i Joan Herrera, vas protagonitzar un dels múltiples intents de pactar un referèndum en el si del Congrés dels Diputats. Allí ja vam sentir aquesta mena de retornello esgotador de Mariano Rajoy: 'No ho puc fer ni ho fer.' I tant que es pot fer en el context del marc jurídic-polític actual. Hi vas insistir. Però calia valentia. Com la que va tenir l'ex-primer ministre britànic, David Cameron. Perquè els forts pacten i els debils imposen. El Regne Unit va pactar un referèndum d'autodeter-

Ens hi vam comprometre i ho vam fer:
des del compromís de tants i tantes vam
dur a terme el referèndum del Primer
d'Octubre

Ara no ens n'hem sortit, però rebre les
conseqüències d'haver arribat més lluny
que mai no haurà estat debades

minació a Escòcia i va guanyar. L'Estat espanyol ha imposat la repressió, la presó i l'exili a Catalunya i perdrà.

I, altra vegada amb Jordi Turull, vas liderar i ajudar a desplegar tota la potència d'aquell instrument extraordinari que va ser el grup parlamentari de Junts pel Sí. Amb passió. Amb fermesa. Amb generositat.

Ens hi vam comprometre i ho vam fer: des del compromís de tants i tantes vam dur a terme el referèndum del Primer d'Octubre i la declaració política d'independència posterior, el 27 d'octubre. Manllevant les paraules de l'enyorada i estimadíssima Muriel Casals, aquell dia primer d'octubre aquest poble, tossudament alçat, va ser esdevenir, ell mateix, el somni.

Per això patim presó i exili. Per haver defensat pacíficament unes idees legítimes, nobles i lícites. Per haver estat lleials al mandat democràtic de la ciutadania.

Ara no ens n'hem sortit, però rebre les conseqüències d'haver arribat més lluny que mai no haurà estat debades. Hem pogut conèixer amb certesa què hi ha a l'altra banda del mur. I en podem elaborar una cartografia clara: sabem quins camins són plausibles i quins altres són inviables.

Ja no podem dir més que 'Espanya no serà capaç de' o que 'Europa no acceptarà que'. Perquè hem acreditat que l'estat espanyol està disposat a desballestar el seu sistema de drets i llibertats, el seu estat de dret, per a abatre allò que representem. Perquè l'estructura institucional de la UE, amb algunes excepcions valuositíssimes, ha romàs indiferent davant la violència i la repressió desbocades del Regne d'Espanya.

Una expressió de dignitat i determinació que ja ha esdevingut un dels nostres patrimonis immaterials més valuosos, que es lliurarà de generació en generació

Haurem de cercar un altre restaurant per retrobar-nos, lliures i a Catalunya. Ja hi pots anar pensant.

Però per contra, i gràcies a l'exili, al vostre exili, hem vist com jurisdiccions de països solvents com Alemanya o Bèlgica rebregaven severament la justícia arbitrària i parcial del Tribunal Suprem espanyol. I, abans, també vam poder ser testimonis de com el Primer d'Octubre, malgrat les porres i la violència desfermada de la policia espanyola i la Guàrdia Civil, més de dos milions homes i dones lliures van fer seves les urnes en una expressió de dignitat i determinació que ja ha esdevingut un dels nostres patrimonis immaterials més valuosos, que es lliurarà de generació en generació.

Actius i passius. Punts forts i punts febles. Certeses que no teníem. Noves eines per a guanyar. Definitivament.

La teva filla, que ha hagut d'abandonar Catalunya per poder fer efectiu el dret dels infants a créixer al costat dels pares, podrà explicar als seus fills: 'La meva mare hi va ser, va donar la cara, va arriscar-se perquè avui puguem tenir un país lliure.' Aquesta és la força intangible per a afrontar la presó i l'exili. Perquè l'esperança és més poderosa que la por. Sempre.

L'altre dia vaig saber, per mitjà d'un diari antic, que havien tancat el mític Restaurant Pitarra del carrer Ample de Barcelona. Fa mesos. Són les coses que tenen la presó i l'exili: aquesta 'descontextualització' permanent. Allí hi vam tenir un sopar, per a mi memorable, en què vam imaginar una Catalunya lliure sense cap altre límit que la nostra pròpia voluntat com a poble.

Haurem de cercar un altre restaurant per retrobar-nos, lliures i a Catalunya. Ja hi pots anar pensant.

Una abraçada immensa, dona valenta d'Osona.

'DESITJO QUE HI HAGI UN NOU TURULL I UNA NOVA ROVIRA QUE TROBIN CONSENS'

CARTA DE MARTA ROVIRA A JORDI TURULL

Marta Rovira és a l'exili d'ençà del 23 de març de 2018

Estimat Jordi,

No hi ha ni un sol dia que des de Ginebra no pensi en vosaltres i en les companyes que tenim al Puig de les Basses i al Catllar. La brutalitat de la repressió que aplica l'estat espanyol és dura i repercuteix directament en les nostres vides i les de les nostres famílies. Ja fa molts mesos que no us puc veure, que no us puc sentir la veu i que no us puc abraçar. Us trobo a faltar. Són molts els moments que hem compartit i que hem treballat plegats al parlament per fer realitat el mandat democràtic dels ciutadans de Catalunya de poder decidir si volem viure en una república d'homes i dones lliures.

Amb la repressió volen amenaçar i criminalitzar el moviment independentista, un moviment pacífic i democràtic. I, davant l'amenaça, el moviment és més viu que mai, defensant les conviccions polítiques amb serenitat i denunciant la brutalitat de la repressió amb la màxima solidaritat. Els sopars grocs, les concentracions davant les presons, les cartes, la solidaritat en mil formes... Tot això, ens fa més forts.

Amb la repressió també han volgut escapar els lideratges civils i polítics del país. Ens volen decapitats, silenciats, distanciat i dividits. I nosaltres hem de lluitar cada dia en sentit contrari. Hem de lluitar perquè no es faci efectiva aquesta repressió que pretenen. Hem de tornar a seure tots plegats, i parlar; especialment, els espais que representem tu i jo, Jordi. Tornem a tancar un acord estratègic que ens permeti de marcar una estratègia comuna i caminar junts des de la diversitat, que és el que realment ens ha fet forts aquests darrers anys. Hem de sumar des de la diversitat per aconseguir representar tanta gent com sigui possible, compartint objectiu i unitat d'acció. Això ens ajudarà a superar cada nou entrebanc en què ens situarà l'estat espanyol. No pot ser que a cada nou entrebanc, que són molts, no puguem trobar la manera de posar-nos d'acord perquè aquí on sóc jo cada vegada que perdem una oportunitat sento que som nosaltres mateixos que fem efectiva la repressió que pretenen. I tot això ho dic perquè vull guanyar,

Hem de tornar
a seure tots
plegats, i parlar;
especialment,
els espais que
representem tu i jo,
Jordi

De vegades, quan
ens amenacen amb
condemnes d'anys
de presó, penso que
no van entendre
gens què va passar
el dia 1-O, ni l'esclat
del dia 3-O

perquè crec que no hi ha cap més manera que puguem acabar la partida que vam començar.

Jordi, de vegades desitjo que hi hagi un nou Turull i una nova Rovira que es trobin i que es tanquin en un despatx i que s'ho diguin tot, què pensen, què passa a les seves organitzacions, que es retreguin el que convingui, però sempre amb aquella consciència que, per avançar, hauran de sortir del despatx amb un consens. Desitjo un nou Turull i una nova Rovira que es marquin aquesta fita. I enyoro les nostres discussions, però també la consciència de la complicitat i la necessitat de saber que cal una solució per avançar. Érem tossuts i durs com una roca, però a la vegada còmplices i lleials. Això són moltes hores i hores esmerçades, Jordi. Hores i hores. Dies feiners i caps de setmana. Hores de parlar i parlar. Jo n'estic orgullosa, de la feina feta. I aquest aprenentatge, que el crec imprescindible, intento transferir-lo a tanta gent com puc perquè crec que és la clau de l'èxit.

Ens queda feina, certament, però hem arribat molt lluny. En aquests mesos que vénen crec que tenim dos reptes molt importants: despullar l'estat i el fals relat que han construït durant el judici i denunciar internacionalment la injustícia i la manca de voluntat del govern espanyol de resoldre un conflicte que és polític. En aquest sentit, el futur i l'èxit de la nostra causa exigeix en bona part també la internacionalització; i lluitarem perquè vagi bé. I si finalment els tribunals ens condemnen per uns delictes que no hem comès, Jordi, crec que s'hauran equivocat molt. Si això passa, no tinc cap dubte que la ciutadania del nostre país també se sentirà condemnada i no podrà acceptar una situació política en què defensar les teves idees democràticament es converteix en un delicte. De vegades, quan ens amenacen amb condemnes d'anys de presó, penso que no van entendre gens què va passar el dia 1-O, ni l'esclat del dia 3-O, quan la gent va sortir al carrer per defensar els drets i les llibertats fonamentals, cosa que tornarà a fer tantes vegades com calgui.

Jordi, fa dies que quan penso en tu em ve una imatge al cap. La de la cadena humana d'aquell Onze de Setembre davant el parlament. Aquell dia ens vam conèixer una mica millor. Tu vas venir amb la Blanca, la Laura i la Marta. I a nosaltres ens acompanyava la petita Agnès, de poc més de tres anys. Ho recordes? De seguida ens vam avenir. Us enyoro i voldria que ens tornéssim a trobar pels passadissos del parlament, quedar-nos parlant als escons una vegada acabat el ple o parlar en algun despatx. Jordi, estic convençuda que ens tornarem a abraçar a Catalunya i serà molt més aviat que no pugui semblar.

Una abraçada, company!

Marta Rovira, Ginebra

'CAL QUE L'EXILI I LA PRESÓ ANEM A L'UNA'

CARTA DE JORDI TURULL A ANNA GABRIEL

Jordi Turull és a la presó d'ençà del 23 de març de 2018

Hola, Anna!

VilaWeb ens ofereix la possibilitat d'aquesta comunicació oberta entre la presó i l'exili. Qui ens ho havia de dir, oi? Com ens hem de veure en l'Europa del segle XXI!

T'escric des de la cel·la de la presó on, entre els barrots de la finestra, veig al fons un petit trosset de paisatge. El tinc tan a prop i tan lluny alhora... En el meu cas, l'identifico amb privació de llibertat. Penso que per a tu fàcilment podria ser símbol de l'enyorança i llunyania que segur que deus sentir de la teva estimada comarca, el Bages.

Aquests mesos he anat preguntant per tu, com et va i com estàs, gràcies a la possibilitat que m'ofereix un punt de connexió que tenim, que no té res a veure amb la política, i que segur que poca gent coneix. Un punt de connexió que es diu Josa de Cadí. En aquest petit poble que saps que ocupa un lloc tan gran al meu cor, hi tens amigues i amics que t'estimen moltíssim, tant a tu com a la teva família. Sé coses de tu també per la relació que –fruit de la nostra situació– han travat la Berta, la teva neboda, i la meva filla petita, la Marta. I per les converses de la meva germana Isabel amb el teu germà i la teva mare. Per cert, sàpigues que en moltes de les cartes que m'arriben a la presó, la gent es desfà en elogis cap a la teva mare, de tan bé com s'explica i també per la gran humanitat i compromís que desprèn quan intervé en els actes de suport als qui som a la presó o l'exili.

No descobriré res a ningú si dic que la nostra distància ideològica és superior a la distància física que ara ens separa, de Suïssa a Sant Joan de Vilatorrada. De la mateixa manera que crec poder dir que és igualment cert, i sempre ho he valorat positivament, que tu i jo sempre ens hem parlat clar i de cara, sense fintes ni embuts, en les situacions i les decisions que hem hagut d'afrontar aquesta última època de les nostres vides. Penso que és dient les coses pel seu nom com a tots dos ens agrada afrontar les diferències i les decisions.

Tu i jo sempre ens hem parlat clar i de cara, sense fintes ni embuts, en les situacions i les decisions que hem hagut d'afrontar aquesta última època de les nostres vides

La formulació completa seria: 'A l'estat espanyol es pot defensar tot de manera pacífica i democràtica, sempre que no vagi de debò'

Ara, però, malgrat la gran distància física sobrevinguda i la ideològica acumulada en el temps, en aquesta greu situació d'anormalitat democràtica que passem, estic convençut que hi ha moltes més prioritats polítiques a resoldre que segur que ens uneixen que no pas ens separen.

A l'estat espanyol ens van dir durant molt de temps que 'de manera pacífica i democràtica es podia defensar tot'. A la tardor passada ja ho vam començar a intuir i ara ja fa temps que ho tastem: ens van amagar la part final d'aquesta afirmació. La formulació completa seria: 'A l'estat espanyol es pot defensar tot de manera pacífica i democràtica, sempre que no vagi de debò', perquè si va de debò i no és de grat de l'estat, en el seu concepte més profund i ampli, la repressió serà absoluta i tots els drets, llibertats i garanties passaran a dormir el son dels justos.

Vivim episodis amb un vocabulari, per part d'aquest estat –de la mà de la seva cúpula judicial–, que la gent de la meua generació i sobretot de la teua pensàvem que sols coneixeríem pels llibres d'història. La causa judicial, que els serveix per a tenir-nos empresonats, com vaig dir al jutge, no és ni de bon tros una qüestió de justícia. La causa judicial és una qüestió política i sobretot d'escarment a costa del que sigui.

Tot això vol dir que se'ns ha girat molta feina, que estic segur que ni tu ni jo deixarem de fer. Perquè no tan sols hi ha en joc fer realitat allò que a Catalunya ens han anat dient les urnes una vegada i una altra pel que fa al futur polític del nostre país. Ara, a més a més, també hi ha en joc el llegat de justícia, de democràcia i de drets i llibertats que molts consideràvem assolits i consolidats. I això hauria d'interpel·lar tothom, perquè aquests drets i llibertats fonamentals que es vulneren ho són de tothom i per a tothom i no sols d'aquells que defensem i ens hem compromès amb la independència de Catalunya.

Situats aquí, observant tantes i tantes mostres de compromís de persones de tota mena i condició, crec que ni tu des de l'exili ni jo des de la presó no tenim cap dret al desànim i molt menys a la resignació o la renúncia, al contrari! I em consta que la teua actitud, com la meua, com la de la resta de companys i companyes que som a la presó o a l'exili, és de més fortalesa de les conviccions pròpies i de més compromís. Ara cal que l'exili, la presó, les institucions i la sòlida mobilització cívica i pacífica ens complementem i anem a l'una.

La meua opció personal continua essent quedar-me aquí, assumint el risc d'aquest injust empresonament. La teua va ser l'exili amb la incertesa de no saber quan ni en quina situació tornaries. La presó és dura i cruel en molts sentits. L'exili també. De fet, penso que ho és més que la presó. Sóc

De la presó estant, tenim moltes esperances posades en l'empenta dels qui sou a l'exili per a anar obrint camí en l'opinió pública

Desitjo egoistament que conservis aquella força i empenta que tenies per a denunciar les atrocitats polítiques que segons tu alguns cometíem

massa de casa per a assumir això que tu i més companys vau decidir quan vau marxar només amb bitllet d'anada. Però, com et deia, presó i exili es complementen clarament. La nostra presó posa davant del mirall un estat amb moltes estructures institucionals pre-democràtiques. Vosaltres, els exiliats, sou el vidre d'aquest mirall. Només cal veure com després de la clatellada de la justícia alemanya no han estat capaços de sostenir més temps aquesta acusació que a nosaltres ens manté a la presó. Tampoc de la justícia belga, ni escocesa, ni, naturalment, suïssa.

De la presó estant, tenim moltes esperances posades en l'empenta dels qui sou a l'exili per a anar obrint camí en l'opinió pública d'una Europa que, en l'estadi institucional, fins ara ha callat d'una manera esfereïdora. Una Europa, en canvi, que en les diverses resolucions judicials en tot aquest procés ha dut una alenada d'aire enmig de la tenebrosa actuació de l'estat.

Desitjo egoistament que conservis aquella força i empenta que tenies per a denunciar les atrocitats polítiques que segons tu alguns cometíem, ara però per a denunciar l'absència en massa ocasions a l'estat d'aquells drets i llibertats fonamentals més bàsics en una societat que es vol dir i reconèixer com a lliure i democràtica. Drets i llibertats fonamentals que, pel fet de defensar-los i exercir-los, a tu t'han portat a exiliar-te i a mi a la presó.

Estic convençut que patirem i que costarà, però també que al final ens en sortirem. Convertirem aquesta greu situació en una gran oportunitat. El segle XXI és per als qui pacíficament volem engrandir la justícia, la democràcia i els drets i llibertats, i no pas per als qui autoritàriament cada dia ho empetiteixen.

Molta salut i molta força, Anna! I records a la Rovira, si la veus per aquí a Suïssa! ■■

'ENS ODIEN PERQUÈ SOM LES FILLES DELS VERSOS, DELS POETES I DELS PETONS...'

CARTA D'ANNA GABRIEL A ADRIÀ CARRASCO

Anna Gabriel és a l'exili d'ençà del 17 de febrer de 2018

Quina manera tan estranya de dir-te coses... Em fa l'efecte que serà ben bé igual que quan, ja fa unes quantes setmanes, vam parlar durant una bona estona. Ara ens llegeixen, i això afegeix com una mena de responsabilitat a allò que es deixa per escrit. Són els temps que corren...

Deixa'm que et digui que l'atzar ha fet que jo t'escrigui a tu, i que la meva neboda, de seguida que ho va saber, em va dir: 'Quina sort, tieta!' I és que a casa, ja ho saps, ets una mica com de casa. Per moltes coses. Perquè la meva mare ha entès perfectament la teva, i al revés. Perquè tenim entorns que posen hores, ganes, temps i tot allò que tenen per pensar-nos i reivindicar-nos. De fet, exactament igual com ho fariem nosaltres per elles. Perquè tu ets del Baix Llobregat, i perquè el meu Sallent és com un Baix enclavat al nord. Perquè els focus ens molesten si fan ombra als altres. I perquè sentim el carrer com a expressió de col·lectivitat, i per això hi hem militat.

Nâzim Hikmet deia que era un ofici dur l'exili. I nosaltres ja ho sabem això ara. L'ofici de patir que l'odi i uns principis retrògrads ens impedeixin de ser amb les nostres, als nostres ateneus, les nostres festes majors, les nostres assemblees i els nostres carrers, allà on hem jugat i hem passat llargues nits d'estiu. Ofici dur, perquè fa començar-ho tot de nou, de zero. Ofici dur perquè també hi ha la incomprensió de moltes que no ens entenen, i perquè no som un exili en massa, i no ens retrobem en espais que repliquen la lluita carena enllà.

I alhora, quant internacionalisme, quanta tendresa i quants aprenentatges. Oi? Que bonic, veure que també podem militar i implicar-nos per causes justes, mar enllà i nord enllà. Que hi ha gent generosa i càlida. Que hi ha tanta gent en la nostra mateixa situació, i molt pitjor, gent amb qui la mirada de complicitat estalvia paraules sobrerres.

I és que a casa, ja ho saps, ets una mica com de casa. Per moltes coses. Perquè la meva mare ha entès perfectament la teva, i al revés

Ens continuarem trobant en els somriures de vida. Ens continuarem trobant en la complicitat de voler fer realitat els nostres somnis...

Perquè el sentit de la justícia és un passaport internacional cap a la bona gent. És per sentit de la justícia que posem les nostres vides al servei de la denúncia. Perquè, per més mitjans, recursos, influència i interessos que tingui la maquinària de l'estat, no ens han convençut que mereixem ser condemnats a res. La protesta, la proposta, el debat i voler donar veu a la gent perquè es governi no és sinó el nostre sentit de la justícia.

I en aquest ofici, el de l'exili, ens refermem en allò que sabíem o intuïm. I cada dia saludem la memòria, i tenim presents les que abans que nosaltres ho han donat tot per combatre el feixisme. I cada dia reafirmem que els interessos d'uns quants no poden ser submissió de molts. I cada dia treballem per revolucionar el futur, el que ha de poder donar pa, sostre i feina a totes les qui, en aquest món injust, no valen ni el preu de la bala que les mata.

Des de Brussel·les i des de Ginebra, seguirem de prop el Brasil, el Kurdistan i Palestina. Cantarem rap subversiu i ens manifestarem pel feminisme. Bategarem per les companyes detingudes dels CDR i recordarem les que són en cel·les petites, però que tenen somnis immensos.

Adri,

Com diu una paret de Ginebra aquests dies, 'nos rêves sont plus longs que vos nuits.'

Ens continuarem trobant en els somriures de vida. Ens continuarem trobant en la complicitat de voler fer realitat els nostres somnis...

Cuida't, Adri.

'QUIN PAÍS VOLEM CONSTRUIR?'

CARTA D'ADRIÀ CARRASCO A RAÛL ROMEVA

Adrià Carrasco és a l'exili d'ençà del 10 d'abril de 2018

Hola, Raül,

M'ha costat escriure aquesta carta perquè, sincerament, no sabia què dir-te. Més enllà del que diuen els mitjans, no sé res de tu i segurament tu no saps res de mi. Així doncs, i amb la certesa que el fet que aquesta carta es publicui és secundari, em presento.

Em dic Adrià Carrasco i tinc vint-i-sis anys. He viscut tota la vida a Esplugues de Llobregat, on tinc la meva gent i la meva família. Sincerament, he tingut una vida força còmoda i no m'ha faltat mai de res.

Fins el 10 d'abril d'aquest any treballava a l'FNAC de tècnic de so. És el que vaig estudiar i em diverteix prou per a fer aquesta feina. Vivia a casa dels meus pares i feia mesos que buscava pis per independitzar-me.

De petit havia anat al cau i de gran havia fet de cap, amb els menuts. L'esperit crític va aflorar en aquells anys de camps, muntanyes, rutes i debats.

D'adolescent, al poble, participava en manifestacions contra el pla Caufec - Porta BCN. L'oposició veïnal a aquest pla urbanístic monstruós ve de lluny, i la militància en contra ha anat passant de generació en generació, quasi per tradició. L'especulació voraç que es viu al poble i la complicitat de l'ajuntament eren, llavors, dues de les meves principals preocupacions i hi esmerçava moltes hores... fins que va arribar el Primer d'Octubre. O potser uns dies abans, quan, per necessitat, dignitat i principis, ens vam organitzar barri a barri per garantir la votació.

De la resta d'aquella jornada, estic segur que en saps els detalls tan bé o més que jo.

L'1-0 va ser un dia important per a molta gent, però a alguns ens va canviar la vida.

L'1-0, més o menys directament, em va portar, sense espe-

L'1-O va ser un dia important per a molta gent, però a alguns ens va canviar la vida

Realment no aconsegueixo imaginar-me com ha de ser la vida dins la presó

rar-m'ho, a saltar pel balcó per escapar de 15 policies armats fins a les dents que trucaven a la meua porta, i a deixar enrere tota una vida.

Hi ha dies que intento posar-me en el vostre lloc i realment no aconsegueixo imaginar-me com ha de ser la vida dins la presó. Sé que us encoratja la certesa que el vostre sacrifici no és en va, però em pregunto si la recompensa, quan sortiu, serà suficient. La recompensa immediata ja l'anem aconseguint: posar de manifest, evidenciar i denunciar quina classe de país és Espanya. Però n'hi ha prou?

A parer meu, el vostre sacrifici, el meu i el de tants altres represaliats invisibles només serà total quan, en aquest nou país que volem construir, no hi hagi lloc per a la repressió, els desnonaments, les desigualtats (totes: de classe, de gènere i d'ètnia), els privilegis de les elits econòmiques, l'obediència contínua i interessada als mercats, a la borsa, i al capital, la justícia –ara etiquetada de feixista– que persegueix sistemàticament la dissidència, la discriminació als col·lectius més vulnerables, la violència i la impunitat policíaca (com la que vam viure l'1-O i que ens omple el pit d'odi cada cop que la veiem reproduïda en una pantalla) i sense la BRIMO, sense unes taxes abusives per a molts estudiants del nostre país... Un país on poguéssim parar d'escriure aquesta llista per manca d'arguments i no per por de fer-me pesat...

Això et vull transmetre: que si el país nou que volem crear ha de ser igual o pitjor que el que tenim ara, el sacrifici, almenys el meu, sí que haurà estat en va. Però tu i jo sabem que no ho serà, oi?

Desitjo de tot cor que la foscor de la presó no obscureixi també els teus pensaments.

Una abraçada fortíssima i sincera.

Ens veurem aviat,

Adrià Carrasco, Brussel·les

‘NO ENS PLOREU, REIVINDIQUEU-NOS; REIVINDIQUEM-NOS’

CARTA DE RAÏL ROMEVA A CARLES PUIGDEMONT

Raül Romeva és a la presó d'ençà del 23 de març del 2018

Benvolgut Carles, benvolgut amic,

L'exili i la presó són penes d'una duresa extrema. Fa més d'un any que protagonitzen no tan sols les nostres vides, sinó especialment les de nostres famílies. I també fan impacte en les de molta gent que considera profundament injusta aquesta situació.

Per més absurd que sembli, a la presó la via que ens dona una connexió tangible amb la societat són les cartes que rebem. Des del primer moment ens n'han fet arribar milers. Aquesta correspondència ens ha permès de ser molt conscients del dolor amb què la gent ha viscut els darrers esdeveniments, especialment la situació d'exili i presó. Eren cartes, sobretot els primers mesos, que mostraven empatia i solidaritat. La immensa majoria ens feia saber que veien la situació del tot injusta i injustificable, en moltes ens confessaven que no s'esperaven una resposta de l'estat tan violenta i en altres ens agraïen el sacrifici, i fins i tot ens demanaven perdó per haver-nos-hi empès. Però el factor comú denominador era el dolor, la pena, la tristesa i, consegüentment, el desconcert.

Al mateix temps, també n'hi moltes que ens expressen que aquest dolor l'han viscut, i el viuen, des d'una òptica radicalment oposada. Perquè, malgrat considerar incomprensible la situació, van viure aquells fets amb la percepció que en aquesta república que volem construir no hi cabien.

Hem d'assumir que el moment actual suscita patiment de moltes menes a gent molt diversa, i que aquest patiment no és necessàriament coincident i per tant requereix consciència i atenció en cada cas. Només així podrem establir les condicions per a fer possible aquesta república ètica, justa, inclusiva i solidària que somniem.

Tanmateix, jo no n'he estat mai, de trist. Sempre he estat

És això que fem avui, cadascú des de la nostra singularitat, que permetrà fer demà coses que avui semblen impossibles

Espero que el futur el puguem, i el sapiguem, construir plegats i en llibertat. Des de dins pensem cada dia en els que sou a fora

convençut del meu, del nostre, gest. El visc com un pas més en el llarg i difícil camí cap a la democràcia i la llibertat. Intento respondre a tantes persones com m'és possible, sempre agraeixo la solidaritat, però sobretot reitero una màxima que repetim de fa anys: que això no és una qüestió de persones individuals, sinó de voluntats col·lectives. I, per tant, que tot allò que fem, individualment, té sentit en la mesura que forma part d'una acció i d'una determinació compartida. Si avui som on som és justament perquè abans hi ha hagut gent que ha fet el que ha fet, en alguns casos assumint-ne un preu certament elevat. És això que fem avui, cadascú des de la nostra singularitat, que permetrà fer demà coses que avui semblen impossibles. Ningú, per si sol, no és suficient per a provocar els grans canvis que requereix tota societat que vulgui avançar: és la suma coordinada, en tota l'amplitud, els matisos i la diversitat, allò que atorga prou força perquè les revolucions pacífiques i democràtiques com la nostra tinguin èxit.

Per aquesta raó insisteixo a remarcar en cada carta i en cada conversa aquesta petició: no ens ploreu, reivindiqueu-nos; reivindiquem-nos.

Cal que recuperem l'actitud propositiva i que presentem alternatives polítiques que es contraposin a l'escenari repressiu. No és temps per a la mera resistència, sinó de proposar obertament, pública i constant la necessitat d'aprofundiment democràtic i de consolidació de les llibertats. I a tots ens pertoca una part de la feina. Uns la farem privats de llibertat, com a mostra dels dèficits democràtics de l'estat. Uns altres, des de l'exili, com a altaveus del que vivim i del que volem.

Però potser la tasca més urgent a fer plegats és de connectar amb molts conciudadans que fins ara han manifestant discrepància, temor o indiferència respecte del projecte republicà, però que majoritàriament participen del dolor. Perquè als republicans ens han acusat sovint de dividir, però si hi ha una divisió en la societat està entre els que defensem les nostres idees democràticament i pacíficament i els que accepten que els seus fins poden justificar qualsevol mitjà.

Des d'aquesta consciència hem de saber guanyar l'adhesió del conjunt de la ciutadania a la construcció del projecte lliure, democràtic, multitudinari i popular que sempre hem compartit. Un projecte que tracta de sobirania política i de posar a l'abast de tothom els atributs de civilitat i ciutadania.

Espero que el futur el puguem, i el sapiguem, construir plegats i en llibertat. Des de dins pensem cada dia en els que sou a fora. T'envio l'abraçada ben forta que no et puc fer, i et demano que en nom nostre la facis tu a tots els qui esteu lluny.

CENT CINQUANTA-VUIT CARTES PER LA LLIBERTAT

De l'abril al novembre del 2018, VilaWeb ha publicat més d'un centenar de cartes als presos i exiliats polítics. Les podeu llegir totes a vilaweb.cat/etiqueta/cartes-per-la-llibertat/

CARTA DE JAUME CIURANA A JOAQUIM FORN

'Cal combatre, amb voluntat, l'aparença de normalitat que ens volen imposar els vostres carcellers'

CARTA DE RUBEN WAGENSBERG A JORDI GUIXART

'Fa massa temps que et trobem a faltar'

CARTA D'ELISENDA PALUZIE A JORDI SÀNCHEZ

'República és llibertat. Llum als ulls i força al braç!'

CARTA DE MIREIA BOYA A TAMARA CARRASCO

'Des d'ahir no em trec el teu nom del cap'

CARTA DE EMIGDI SUBIRATS A CARMEN FORCADELL

'La Dolors Bassa i tu romaneu segrestades a l'ombra'

CARTA D'ENRIC CALPENA A ORIOL JUNQUERAS

'Ens veurem aviat, preferiblement, a Catalunya'

CARTA DE XAVIER CASAS A DOLORS BASSA

'No es pot empresonar la tramuntana'

CARTA DE BEATRIZ TALEGÓN A RAÏL ROMEVA

'Cada dia que passa s'enfonsen més les mentides d'Espanya'

CARTA DE SALVADOR CARDÚS A JOSEP RULL

'No puc deixar de sentir-me culpable del teu empresonament'

VINDRÀ UN DIA QUE ENS PODREM ABRAÇAR AMB TOTAL LLIBERTAT

Tamara Carrasco

CARTA DE MÍRIAM NOGUERAS A JORDI TURULL

‘Desitjant tenir-te lliure’

CARTA DE CARLES PORTA A CARLES PUIGDEMONT

‘Cada dia em trobo un munt de gent que em diu coses boniques per a tu’

CARTA DE CARLES DUARTE A LLUÍS PUIG

‘Et dec, et devem molt’

CARTA DE DOLORS SERRA A ANNA GABRIEL

‘De quan ens podíem refugiar a casa’

CARTA DE JENN DÍAZ A MARTA ROVIRA

‘Ho sabíem, que trigaríem a veure’t. No te n’amagaves, no podies’

CARTA DE CARLES BOIX A CLARA PONSATÍ

‘Ets una figura incòmoda, sense servituds: honesta, neta, directa’

CARTA DE JOAN CABALL A MERITXELL SERRET

‘Decidida, amb uns ideals molt fermes, molt compromesa’

CARTA D’EDUARD VALLORY A TONI COMÍN

‘Tinc ganes de tornar a Lovaina i poder-te veure’

CARTA DE MARINA GARCÉS A JORDI CUIXART

‘Res a perdre excepte la por’

{ NO SÉ SI SOM PROU CONSCIENTS DEL MOMENT HISTÒRIC QUE VIVIM }

Hilari Raguer

CARTA D'ERMEGILD SIÑOL A ORIOL JUNQUERAS

'Són milers els vicentins que aquests dies tenen el cor a Estremera'

CARTA DE JAUME TERRIBAS A CARME FORCADELL

'No deixis en el teu generós cor ni un bri de rancor'

CARTA DE LLUÍS LLACH A JORDI TURULL

'Et vaig jurar que ho faria'

CARTA DE JORDI CUIXART A CARME FORCADELL I DOLORS BASSA

'A les dones lluitadores'

CARTA DE JAUME CABRÉ A RAÏL ROMEVA

'El món a l'inrevés'

CARTA DE DAVID TORRENTS A JOAQUIM FORN

'Us escric com a mosso d'esquadra'

CARTA D'AMADEU CARBÓ A LLUÍS PUIG

'Els de la cultura popular continuem tossudament alçats'

CARTA DE MERITXELL BORRÀS A DOLORS BASSA

'Aquell dia, darrere el vidre, no t'ho vaig poder dir'

CARTA DE MAGDA ORANICH A JOSEP RULL

'Jo també tenia fills petits quan vaig ser a la presó'

{ ELS LÍDERS ESTAN DISPOSATS A SACRIFICAR- HO TOT PER LA LLIBERTAT DEL POBLE } **Mercè Conesa**

CARTA DE **JOAN IGNASI ELENA** A **JORDI SÀNCHEZ**

‘No m’hi acostumo. No m’hi vull acostumar’

CARTA DE **QUIM TORRA** A **CLARA PONSATÍ**

‘La línia recta’

CARTA DE **JEAN-GUY TALAMONI** A **CARLES PUIGDEMONT**

‘Els catalans i els corsos són en certa manera compatriotes’

CARTA DE **RAÛL ROMEVA** A **BEATRIZ TALEGÓN**

‘Escoltem-nos, respectem-nos’

CARTA DE **MONTSERRAT FORNELLS** A **MERITXELL SERRET**

‘Em reforça i m’emociona la teva manera de ser i fer’

CARTA DE **SÍLVIA BEL** A **TONI COMÍN**

‘Roses grogues al jardí de l’exili’

CARTA DE **JOAN COMA** A **MARTA ROVIRA**

‘Ens veurem a Vic’

CARTA DE **JUAN JOSÉ IBARRETXE** A **CARLES PUIGDEMONT**

‘Tindràs sempre el meu reconeixement i afecte’

CARTA DE **BEL OLID** A **ANNA GABRIEL**

‘Caminem sabent que aturar-se no és cap opció’

TENIM EL DEURE DE MANTENIR-NOS FERMS ENFRONT LA REPRESSIÓ

Pablo Hasél

CARTA DE BORJA DE RIQUER A RAÛL ROMEVA

‘Recordo la darrera vegada que ens vam veure’

CARTA DE TERESA FORCADES A ORIOL JUNQUERAS

‘És per això que no et deixen anar a missa?’

CARTA D'ÀNGELS MARTÍNEZ CASTELLS A CARMEN FORCADELL

‘Un diàleg per a reprendre amb la utopia com a horitzó’

CARTA DE NÚRIA CARRERA A DOLORS BASSA

‘La teva dignitat és la nostra’

CARTA DE PILARÍN BAYÉS A JOAQUIM FORN

‘Deus pensar sovint en les passejades sol pel bosc’

CARTA DE RIGOL, BENACH I DE GISPERT A CARMEN FORCADELL

‘Hi faltaves tu, Carme’

CARTA DE VICENT PARTAL A JORDI SÀNCHEZ

‘Sou una de les palanques més poderoses de la llibertat’

CARTA DE JOAN F. MIRA A JORDI CUIXART

‘Aquesta carta hauria de ser privada’

CARTA DE JOSEP GASSÓ A JORDI TURULL

‘Reivindicarem els drets dels infants amb pares a la presó’

{ LENTAMENT RECUPEREM LA DEMOCRÀCIA EN INSTÀNCIES EUROPEES }

Miquel Gil

CARTA DE JORDI CUIXART A MARINA GARCÉS

‘Com més oprimits ens volen, més lliures ens sentim’

CARTA DE PERE MAS A JOSEP RULL

‘Tintín a Estremera’

CARTA DE MIQUEL GIL A LLUÍS PUIG

‘Em fa molta ràbia que no hages tingut més temps per a gestionar la cultura’

CARTA DE CARME-LAURA GIL A CLARA PONSATÍ

‘No ens hem conegut però et sento amiga’

CARTA DE MÀRIUS SERRA A MARTA ROVIRA

‘Parets de vidre per veure-hi clar’

CARTA DE TERESA JORDÀ A MERITXELL SERRET

‘No hauria pensat mai que arribaria el dia que t’hauria de substituir a la conselleria’

CARTA DE JOSEP MARIA RUFÍ A DOLORS BASSA

‘Cent dies a la presó...’

CARTA DE ARNAU AYMERICH A ANNA GABRIEL

‘Si lluitar és bonic, compartir la batalla és millor encara’

CARTA DE JAUME PADRÓS A TONI COMÍN

‘Gràcies per la feina feta durant el teu mandat, no ha estat gens fàcil’

{ EL VOSTRE PECAT NO ÉS DEFENSAR LA INDEPENDÈNCIA, SINÓ LA DEMOCRÀCIA } Ibarretxe

CARTA DE ROGER TORRENT A CARME FORCADELL

‘El més colpidor és que ens demanes que no estiguem tristos per tu’

CARTA DE CESK FREIXAS A VALTÒNYC

‘No apaguis aquest far que has encès’

CARTA DE ROC CASAGRAN A JORDI GUIXART

‘I aquesta carta mai no haurà existit’

CARTA DE NEUS MUNTÉ A JOAQUIM FORN

‘Barcelona, la ciutat que tant estimes, et correspon’

CARTA D’ALBANO-DANTE FACHIN A JORDI TURULL

‘Mentre ens separi el mur de l’autoritarisme i el desvergonyiment, jo sóc al teu costat’

CARTA D’ANA MIRANDA A RAÛL ROMEVA

‘Ets un gladiador dels drets humans’

CARTA DE JORDI SÀNCHEZ A VICENT PARTAL

‘Ara, sense Rajoy ni 155, potser el govern espanyol acceptarà el diàleg’

CARTA DE RAÛL ROMEVA A JAUME CABRÉ

‘Estic convençut de la importància de la cultura per a construir república’

CARTA DE PILAR RAHOLA A JORDI SÀNCHEZ

‘Ets la corda que ens relliga’

NO ENS HAN DEIXAT TRIAR
I HEM HAGUT D'ADAPTAR-NOS A LA VIDA
QUE UN JUTGE HA DIBUIXAT
RES A PERDRE EXCEPTE LA POR

Susanna Barreda

Marina Garcés

CARTA DE GABRIEL RUFÍAN A ORIOL JUNQUERAS

'Recordo...'

CARTA DE MERCÈ CONESA A JOSEP RULL

'Em vas convèncer i vaig militar seguint les teves idees'

CARTA DE QUECO NOVELL A CARLES PUIGDEMONT

'Des de l'octubre que no ha estat fàcil de complir les meves obligacions de còmic'

CARTA D'AUGUST GIL MATAMALA A ANNA GABRIEL

'Aquí continuem en peu de lluita'

CARTA DE CARLES CANUT A TONI COMÍN

'No saps com m'agradaria solucionar els vostres problemes'

CARTA DE MANEL CAMP A LLUÍS PUIG

'Fa molt temps que et considero el meu conseller'

CARTA DE DONES DEL MÓN RURAL A MERITXELL SERRET

'A qualsevol iniciativa impulsada per una dona, tu sabies donar-hi valor'

CARTA DE NAJAT DRIQUECH A MARTA ROVIRA

'M'hauria agradat compartir amb tu aquests primers dies de vida del meu fill'

NO ENTENC EL SILENCI D'ALGUNS INTEL·LECTUALS ESPANYOLS

Pepe Beúnza

CARTA DE MARY ANN NEWMAN A CLARA PONSATÍ

'Quina tranquil·litat que estiguis acompanyada d'un advocat tan compromès'

CARTA DE SÍLVIA SOLER A JORDI CUIXART

'Les ganes de viure'

CARTA DE RAMÓN COTARELO A CARME FORCADELL

'Sou el símbol de la revolució catalana'

CARTA DE LLUÍS LLACH A TONI COMÍN

'Tinc ganes de cridar "Què hi fa aquesta gent tan meravellosa a la presó?"'

CARTA DE XAVIER VENDRELL A JOSEP RULL

'La lluita continua'

CARTA D'IGNASI ARMENGOL A JOAQUIM FORN

'Escriu totes les coses que has viscut aquests mesos'

CARTA DE XAVIER ANTICH A JORDI SÀNCHEZ

'Vam ser molts, milers, que aquell 20 de setembre érem amb vosaltres'

CARTA DE ANTONI COMAS A JORDI TURULL

'Només una decisió judicial ens ha privat de tenir-te com a president'

CARTA DE VALTÒNYC A ANNA GABRIEL

'M'agradaria fer-te una abraçada en un lloc on no hàgim de fugir'

DEIXEM BEN CLAR QUE RESPECTAREM SEMPRE EL DIÀLEG I LA RAÓ

Sílvia Bel

CARTA DE RAMON TREMOSA A ORIOL JUNQUERAS

'Arribats a Brussel·les vam fer de país normal, vam actuar conjuntament'

CARTA DE JORDI CALVÍS A MERITXELL SERRET

'Els tractors seran sempre nostres'

CARTA DE MARTA VILALTA A DOLORS BASSA

'I, malgrat tot, la teva rialla és més potent que tota la seva repressió'

CARTA D'ARCADI OLIVERAS A RAÛL ROMEVA

'Els temps canviaran inexorablement'

CARTA DE JORDI SÀNCHEZ A PEP GUARDIOLA

'El teu llaç groc va servir per a trencar la foscor de la cel·la'

CARTA DE JAUME ROSSET A LLUÍS PUIG

'La feina que fas des de Bèlgica no té preu'

CARTA DE ANTONIO BAÑOS A CARLES PUIGDEMONT

'Faig servir aquesta lletra per animar-vos a fer feina, a no parar'

CARTA DE DOLORS BASSA AL SEU POBLE, TORROELLA DE MONTGRÍ

'Última carta des de la cel·la 33 d'Alcalá Meco'

CARTA DE ADA PARELLADA A JORDI SÀNCHEZ

'Ens consola tenir-vos a prop, però no ens conformem amb les engrunes'

QUAN ET VAIG VENIR A VEURE NO ET VAIG
PODER DIR QUE ET TROBO A FALTAR

Meritxell Borràs

CARTA D'ALEIX SARRI A CLARA PONSATÍ

'La colla de Brussel·les t'envia molts records'

CARTA DE QUIM NADAL A JOSEP RULL

'Cada dia espero que el seny prevalgui i que la justícia s'imposi'

CARTA D'HILARI RAGUER A ORIOL JUNQUERAS

'Algun dia els historiadors estudiaran l'explosió de llaços grocs que ara inunda el país'

CARTA DE RAÛL ROMEVA A BORJA DE RIQUER

'La República és inevitable, senzillament, perquè és necessària'

CARTA DE TAMARA CARRASCO A ADRIÀ CARRASCO

'Et prometo que vindrà un dia que ens podrem abraçar amb total llibertat'

CARTA DE GABRIELA SERRA A MARTA ROVIRA

'Ens hem fet tossudes'

CARTA DE CHAKIR EL HOMRANI A DOLORS BASSA

'Prop de casa no és a casa'

CARTA DE MARÍA JOSÉ LECHA A JOAQUIM FORN

'No pararem fins a aconseguir la República de totes'

CARTA DE MONTSERRAT TURA A RAÛL ROMEVA

'Una carta difícil'

{ QUAN VEUS QUI T'ENVOLTA, { ENTENS COM ETS

Míriam Nogueras

CARTA DE BALTASAR PICORNELL A CARME FORCADELL

'Al segle XXI tenim gent empresonada per haver lluitat per allò en què creuen'

CARTA DE MONTSERRAT TORDERA A JORDI TURULL

'No deixarem de lluitar, no deixeu de tenir esperança'

CARTA DE XEVI XIRGO A CARLES PUIGDEMONT

'Us han capgirat la vida'

CARTA DE ROGER MAS A LLUÍS PUIG

'Records d'un dos de març a Brusel·les'

CARTA DE VENTURA PONS A JORDI CUIXART

'No hem de perdre el temps amb bajanades, el món ens observa'

CARTA DE RITA MARZOA A MERITXELL SERRET

'Continuarem enviant-nos la llum a través dels quilòmetres i els barrots'

CARTA D'EULÀLIA REGUANT A ANNA GABRIEL

'Hi som perquè som vida'

CARTA D'ENRIC MAJÓ A TONI COMÍN

'Ets la nostra veu a l'estranger'

CARTA DE VIDAL ARAGONÈS A TAMARA CARRASCO

'No entenen que cap repressió no et farà renunciar a construir la República catalana'

T'HAS CONVERTIT EN LA NOSTRA MARE POLÍTICA

Ferran Civit

CARTA DE JORDI CUIXART A VICENT PARTAL

'Vàrem començar a picar ben fort la paret de l'autobús de la Guàrdia Civil embriagats d'emoció'

CARTA DE GERMÀ BEL A CLARA PONSATÍ

'Fer-nos dignes, amb paraules i actituds, de la vostra dignitat'

CARTA DE MERÇONA PUIG ANTICH A RAÛL ROMEVA

'No es pot construir un futur d'esquena al passat'

CARTA DE ANNA CAULA A MARTA ROVIRA

'L'exili és i serà un fil d'amor que uneix la nostra història'

CARTA D'ALFRED BOSCH A JOAQUIM FORN

'Et trobem a faltar. A l'Ajuntament de Barcelona hi continues present'

CARTA DE RAÛL ROMEVA A ARCADI OLIVERES

'Els canvis socials són un trencaclosques dinàmic'

CARTA D'ENRIC CANET A JOSEP RULL

'No hi ha marxa enrere i mirem endavant'

CARTA DE MANUEL DELGADO A JORDI CUIXART

'La rebel·lió com a deure'

CARTA DE JOEL JOAN A JORDI SÀNCHEZ

'Com hem pogut deixar que us tanquessin a la presó?'

A L'EXILI, PODRÀS DEMOSTRAR,
UN COP MÉS, PER QUÈ SOM TANTS
ELS QUI CONFIEM EN TU **Jenn Díaz**
CONTINUEM EN PEU DE LLUITA **August Gil Matamala**

CARTA DE PABLO HASÉL A VALTÒNYC*'Tenim el deure de mantenir-nos fermes contra la repressió'***CARTA D'ANNA SIMÓ A CARME FORCADELL***'Una carta de qui no vol escriure'n'***CARTA D'ERNEST BENACH A JOSEP RULL***'Avui tot això ja no hauria de ser només cosa de partits'***CARTA DE LLUÍS COROMINAS A JORDI TURULL***'Amistat'***CARTA D'ESTHER GOMIS A MERITXELL SERRET***'Escric aquestes ratlles amb llàgrimes als ulls'***CARTA DE PAU MORALES A ORIOL JUNQUERAS***'Dilluns te n'aniràs als Lledoners a veure l'Oriol'***CARTA DE CLARA PONSATÍ A DOLORS BASSA***'Serem lliures fins a les últimes conseqüències'***CARTA DE FERRAN CIVIT A CARME FORCADELL***'La primera Diada sense tu'*

ELS TERRORISTES SÓN ELLS. TERRORISME D'ESTAT, SE'N DIU. SI GUANYEN, PERDEM TOTS

Mireia Boya

CARTA D'AGUSTÍ ALCOBERRO A JORDI SÀNCHEZ

'Avui la presó és més injusta i feixuga que mai'

CARTA DE RAÛL ROMEVA A MERÇONA PUIG ANTICH

'Quan la justícia falla, la lluita per la llibertat esdevé imprescindible'

CARTA DE JOSEP COSTA A CARLES PUIGDEMONT

'Una data que ens va canviar la vida'

CARTA DE SUSANNA BARREDA A JORDI SÀNCHEZ

'Ja no som les mateixes persones que l'octubre del 2017'

CARTA D'AGUSTÍ COLOMINES A CLARA PONSATÍ

'L'exili no serà mai l'eternitat'

CARTA DE ANNA ERRA A MARTA ROVIRA

'La majoria volem ser lliures i no ens deixen'

CARTA DE FRANCESC-MARC ÀLVARO A TONI COMÍN

'El procés deu molt a milers de conversos com tu'

CARTA D'ANNA SALLÉS A RAÛL ROMEVA

'En la meua qualitat de presidenta de l'Amical de Ravensbrück'

A L'EXILI, ELS AMICS SÓN LA PÀTRIA, PERQUÈ NO ES POT TORNAR

Agustí Colomines

CARTA D'ANTONIO INFANTE A ANNA GABRIEL

'Aquest poble no pot sinó guanyar'

CARTA DE JOSEP MARIA TERRICABRAS A ORIOL JUNQUERAS

'Qui pot pensar que ara us feu enrere?'

CARTA DE PERE CAMPS A LLUÍS PUIG

'Des de l'Havana'

CARTA DE MONTSERRAT OLIVERAS A JOAQUIM FORN

'Encara em sembla que apareixeràs per la plaça a buscar el diari'

CARTA DE JORDI ARMADANS A JORDI GUIXART

'A tota injustícia li acaba arribant la fi'

CARTA DE DOLORS SABATER A DOLORS BASSA

'Hem obert camí, i continuem caminant'

CARTA DE RAÛL ROMEVA A MONTSERRAT TURA

'Una presó no són tan sols uns murs i uns vigilants'

CARTA DE PEP SUÑÉ A MERITXELL SERRET

'Aquí us continuem esperant'

CARTA DE JORDI CUMINAL A JORDI TURULL

'El vostre judici és una farsa'

MAI COM ARA NO HAVIES ESTAT TAN A PROP DE LA GENT QUE T'ESTIMA

Jaume Ciurana

CARTA DE CLARA SÀNCHEZ BARREDA A JORDI SÀNCHEZ

'Un any del teu últim cap de setmana en llibertat'

CARTA DE MERITXELL GENÉ A ANNA GABRIEL

'Quan ja no pugui escriure més, deixaré de tremolar'

CARTA DE LLUÍS GENDRAU A LLUÍS PUIG

'Coratge des del país de l'olivera'

CARTA D'ANNABEL MORENO A MARTA ROVIRA

'Des dels municipis continuarem lluitant perquè es restableixi la democràcia'

CARTA DE XAVIER TRIAS A JOAQUIM FORN

'Et necessitem per a governar la capital del país'

CARTA DE CARLES CAMPUZANO A JOSEP RULL

'Som molts els qui hem cregut i creiem en tu'

CARTA DE QUIM TORRA A JORDI SÀNCHEZ I JORDI CUIXART

'Estimats Jordis: heu vençut la por'

CARTA DE MARTA SIBINA A ANNA GABRIEL

'Intentant desbordar tan bé com sabem fer-ho'

CARTA DE PEPE BEÚNZA A RAÏL ROMEVA

'Aprenent dels insubmisos'

CONTINUAREM ENVIANT-NOS LA LLUM A TRAVÉS DELS QUILÒMETRES I ELS BARROTS

Rita Marzoa

CARTA DE MIREIA VEHÍ A DOLORS BASSA

‘L’Empordà, la casa compartida’

CARTA DE ALBERT BATET A CARLES PUIGDEMONT

‘President, a Valls t’esperen per Santa Úrsula’

CARTA DE GABRIEL FERNÁNDEZ A TONI COMÍN

‘No m’hi acostumaré ni ens hi acostumarem’,

CARTA DE JOAN JOSEP NUET A CARME FORCADELL

‘Des del Parlament’

CARTA DE GERARD GÓMEZ DEL MORAL A ORIOL JUNQUERAS

‘Recordo aquella tarda freda a les portes de l’Audiència Nacional espanyola’

CARTA DE LLUC SALELLAS A JORDI CUIXART

‘Et llegim i t’escoltem, no aconseguiran mai silenciar-vos’

CARTA DE RAÛL ROMEVA A ANNA SALLÉS

‘Honorat d’haver fet polítiques de memòria històrica’

CARTA DE NÚRIA FELIU A CARME FORCADELL

‘M’estimo les dones que lluiten’

Fes-te subscriptor de VilaWeb.
Compromesos amb el periodisme,
compromesos amb el país.

www.vilaweb.cat